

Pasi Hario, Marjukka Parkkinen, Katriina Siivonen ja Satu Tuittila

HISTORIAN MUSEO TURKUUN Osallisuusverstasprosessin tulokset

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

TUTU eJULKAISUJA 1/2017

Kirjoittajat:

Pasi Hario, projektitutkija

Marjukka Parkkinen, projektitutkija

Katriina Siivonen, varajohtaja, dosentti

Satu Tuittila, projektitutkija

Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto

Copyright © 2017 Kirjoittajat & Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto

ISBN 978-952-249-471-9

ISSN 1797-1322

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

Turun kauppakorkeakoulu

20014 TURUN YLIOPISTO

Turku: Rehtorinpellonkatu 3, 20500 TURKU

Helsinki: Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI

Tampere: Åkerlundinkatu 2, 33100 TAMPERE

Puh. (02) 333 9530

utu.fi/ffrc

tutu-info@utu.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1.	HISTORIAN MUSEON OSALLISTAVA TULEVAISUUSPROSESSI.....	5
2.	MUSEOT JA TULEVAISUUS.....	6
2.1	Museot murroksissa	6
2.2	Muutoksen keinot museoissa.....	9
3.	METHODIT	11
3.1	Kuusi osallisuusfoorumia.....	11
3.2	Tulevaisuusverstas menetelmänä foorumeissa	13
4.	AINEKSIA HISTORIAN MUSEOON	16
4.1	Toiminnot	17
	<i>Kokemuksellinen ja moniaistinen museo.....</i>	<i>17</i>
	<i>Tee-se-itse-vaikuttaja.....</i>	<i>19</i>
	<i>Oppiminen, ymmärtäminen ja arvokeskustelu.....</i>	<i>21</i>
	<i>Yhteisöllisyys ja saavutettavuus .....</i>	<i>22</i>
	<i>Verkostomainen museo .....</i>	<i>23</i>
4.2	Sisällöt	25
	<i>Turun kaupungin ja rakennustaiteen historia.....</i>	<i>25</i>
	<i>Turun palo.....</i>	<i>25</i>
	<i>Aurajoen historia.....</i>	<i>25</i>
	<i>Turun, meren ja rannikon historia.....</i>	<i>26</i>
	<i>Kielten ja murteiden historia.....</i>	<i>26</i>
	<i>Ruoka- ja juomakulttuurin historia.....</i>	<i>26</i>
	<i>Mikrohistoria.....</i>	<i>27</i>
	<i>Kestävä kehitys ja pedagoginen rooli.....</i>	<i>27</i>
	<i>Elämyksellinen Turun kokeminen eri kulkuneuvoilla.....</i>	<i>27</i>
	<i>Tieteen ja kehityksen historia .....</i>	<i>28</i>
	<i>Turun historian kytkeytyminen ympäröivän maailman muutokseen .....</i>	<i>28</i>
	<i>Yliopisto- ja koulu kaupunki.....</i>	<i>28</i>
	<i>Kulttuurikaupunki.....</i>	<i>28</i>
4.3	Toimijat	29

5.	NELJÄ TULEVAISUUSKUVAA HISTORIAN MUSEOSTA 2029	31
5.1	Tulevaisuuskuva 1: Maailma Turussa, Turku maailmalla	32
5.2	Tulevaisuuskuva 2: Museoiden aarrekartta	34
5.3	Tulevaisuuskuva 3: Tunne ihmisen historia	36
5.4	Tulevaisuuskuva 4: Aikamatka kukoistavaan Turkuun.....	38
6.	JOHTOPÄÄTÖKSET	40
	LÄHTEET	42
	LIITE 1. OSALLISTUJAT	44
	LIITE 2. OSALLISUUSVERSTAJIEN OHJELMAT	47

1. HISTORIAN MUSEON OSALLISTAVA TULEVAISUUSPROSESSI

Kaupunkilaisten osallisuus on museotyössä keskeistä. Osana uudenlaisen Historian museon suunnittelu- ja valmistelutyötä Turun museopalvelut antoikin Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskukseksi toimeksiannon osallisuusfoorumien järjestämisestä. Työskentelylle asetettu tavoitevuosi on 2029. Se on Turun kaupungin strategian tavoitevuosi ja kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi.

Tulevaisuuden museota on suunniteltu kuudessa osallisuusfoorumissa marraskuun 2016 ja helmikuun 2017 välillä. Työtä on tehty yhdessä: foorumeissa unelmien museota on konseptoinut yhteensä 185 henkilöä. Heistä osa on ollut mukana useammassa tilaisuudessa. Laaja-alainen joukko on koostunut innokkaista kaupunkilaisista koululaisista eläkeläisiin, yrittäjistä, päättäjistä, tutkijoista, teknologiaosaajista, muotoilijoista ja useiden muiden eri alojen edustajista Turusta ja muualta Suomesta. Lista osallistujista sekä tilaisuuksien ohjelmat löytyvät liitteistä 1 ja 2.

Osallistujien tehtävänä on ollut yksinkertaisesti mielipiteiden, toiveiden ja näkemysten esittäminen uudesta, heidän unelmiensa mukaisesta Historian museosta Turkuun. Osallisuusfoorumeissa kysyttiin: *Millaisen museon Turku ja Varsinais-Suomi tarvitsevat vuonna 2029? Kenelle ja miten tämä museo kertoo tarinoita historiasta?* Foorumeiden tarkoituksena oli tuottaa vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia Historian museon suunnittelua varten.

Esitämme tässä raportissa foorumeiden tulokset. Ne kertovat, millainen Historian museo voisi osallistujien mielestä parhaimmillaan olla ja mitä siellä voisi tehdä, nähdä, tietää ja kokea. Tulokset toimivat raaka-aineina museon suunnittelutyössä. Ensimmäiseksi esittelemme toimintoja, sisältöjä ja toimijoita, joita verstaiden osallistajat museolle toivovat. Toiminnoista kertovassa luvussa 4.1 kuvailemme sitä, mitä tulevaisuuden museossa halutaan tehdä ja miten museon halutaan toimivan. Luvussa 4.2 esitämme sisällöt, eli osallistujien toiveet siitä, mistä museon halutaan kertovan. Luvussa 4.3 kerromme foorumeiden ehdotukset siitä, keiden kesken näitä ideoita voitaisiin lähteä toteuttamaan. Luvussa kuusi ovat työskentelyn pohjalta analysoidut neljä vaihtoehtoista tulevaisuuskuvaa siitä, millainen uusi Historian museo Turussa voisi olla. Näihin tulevaisuudenkuviin havainnollistuvat ja tiivistyvät kaikkien osallisuusfoorumien tulokset. Tulevaisuuskuvat eivät ole toisensa poissulkevia vaihtoehtoja vaan ne tarjoavat jokainen oman näkökulmansa mahdolliseen tulevaisuuden museoon. Vaikka päätöstä museosta eikä museota vielä ole olemassa, kaupunkilaiset ja muut foorumeiden osallistajat elävät tulevaisuuskuvissa jo uutta museota todeksi.

2. MUSEOT JA TULEVAISUUS

Museo on ajassa ja ajalla operoiva instituutio. Se toisaalta muuntuu itse ajan mukana. Toisaalta se auttaa ihmisiä ja yhteisöjä ymmärtämään muutosta suhteuttamalla nykyisyyttä toisenlaisiin aikoihin, paikkoihin ja ajattelutapoihin. Tavoitevuotemme Turun Historian museon tulevaisuusprosessissa on vuosi 2029. Maailma muuttuu nyt niin nopeasti, että siihen mennessä se on varmasti monessa suhteessa toisenlainen nykyhetkeen verrattuna. Ajatuksena on, että tuottamamme museon tulevaisuuskuvat ovat mahdollisia nykyhetkestä poikkeavassa tulevaisuuden ympäristössä.

Tulevaisuusprosessissa tunnistettiin museon kyky hahmottaa aikaa ja muutosta paitsi nykyisyydestä menneeseen, myös menneen ja nykyisen pohjalta tulevaisuuteen. Museon ajatellaan siis toteutuessaan tarjoavan kävijöille ajallisia siirtymiä menneen, nykyisyyden ja tulevaisuuden välillä. Muuttuva maailma museon ympärillä vaikuttaa museon toimintatapoihin. Turun Historian museon kävijöillä on mahdollisuus tulevaisuuskuviin mukaisissa museoissa vieraillessaan hahmottaa mennyttä ja tulevaa tavoilla, jotka eivät vielä ole museoissa vankkoina käytänteinä.

2.1 Museot murroksissa

Ajatus tämän hetkisestä nopeasta muutoksesta perustuu siihen, että ymmärrämme elävämme parhailaan voimakkaassa yhteiskunnallisessa ja kulttuurisessa murroksessa. Sen katsotaan johtavan globaaliin verkostoyhteiskuntaan. Uudenlainen teknologia mahdollistaa informaatiovirtojen, ihmisten liikkuvuuden ja kontaktien määrän voimakkaan kasvun, joka on jo liittänyt ihmisiä yhteen maailmanlaajuisesti aivan uudella tavalla. Murrokselle ominaiset yhtäaikaiset, nopeat muutokset sosiaalisissa rakenteissa, kulttuurissa, taloudessa ja politiikassa saattavat ilmetä kaoottisinakin piirteinä. (Rubin 2000, 21–25; Wilenius 1997, 42–43.)

Yksi megatrendejä nykymurroksen hahmottamiseen tarjoava taho on Sitra. Uusi teknologia yhtenä megatrendinä mullistaa ihmisten toimintamahdollisuudet. Digitalisaatio, robotisaatio, keinoäly ja monet muut nopeasti kehittyvät teknologian muodot voivat tuoda ihmiselämään sekä hyvinvointia tukevia ulottuvuuksia että eriarvoistumisen uhkia. Teknologian avulla tietoa leviää välittömästi kautta maailman ja sekä ihmisiä että tavaraa liikkuu entistä enemmän ja entistä nopeammin maailmanlaajuisesti. Kasvanut liikkuvuus tiivistää valtioiden, yritysten, muiden organisaatioiden, kansallisten ja etnisten ryhmien, erilaisten intressiryhmien ja niiden myötä myös yksittäisten ihmisten globaalia ja jännitteistä keskinäisriippuvuutta, minkä Sitra on hahmottanut toiseksi ajankohtaiseksi megatrendiksi. Se muuttaa voimakkaasti sekä ihmisten arkea että kansainvälistä politiikkaa ja kauppaa. Jo 1800-luvun teollisesta murroksesta alkanut teknologisen tietotaidon intensiivinen käyttö lisääntyvän ihmisjoukon aineellisen hyvinvoinnin kas-

vattamiseksi koettelee maapallon ekologisen kestävyysrajoja. Kolmannen megatrendin mukaisesti ilmastomuutos ja luonnonvarojen ehtyminen näkyvät jo nyt kriisinä, johon ihmiskunnan on reagoitava. (Kiiski Kataja 2016.)

Voimakkaita murroskausia ja niiden tuomaa kaoottisuutta on ollut ennenkin. Kulttuuri on jatkuvaa muutosta, jossa siirrytään vuosisatojen kuluessa murrosten kautta aina uudenvälisiin ajanjaksoihin. Ihmisten arkeen asti yltävissä muutoksissa keskeisiä murroksen tekijöitä ovat olleet radikaalisti uudenlaiset mahdollisuudet liikkumiseen sekä tavaroiden ja ajatusten välittämiseen matkojen päähän. Nykymuseoille on näistä murroksista jäänyt jälkeen merkittäviä kohteita. Museot ovat myös olleet keskeisiä toimijoita tällaisissa murroksissa.

Turun näkökulmasta katsoen yksi merkittävä murros sijoittuu 1200-luvulle. Silloin katolinen kirkko ja Ruotsin kruunu vakiinnuttivat toimintansa läntisessä Suomessa. Niiden vaikutuksesta kulttuuriset kontaktit laajenivat huomattavasti, tiedon kulku lisääntyi ja sekä hallintoon, kauppaan että maailmankuvaan tuli aivan uudenlaisia, ihmisten arkeen asti vaikuttaneita muotoja. (Talve 1979, 283–286; Hiekkänen 2002.) Turun kaupungin pian 800-vuotinen historia on alkanut tässä murroksessa. Turun linna ja Tuomiokirkko ovat siitä yhä edelleen kaupungissa näkyviä merkkejä ja historiallisia käyntikohteita.

Uuden ajan murroksessa 1500-luvulta 1700-luvun alkuun maailma avautui jälleen mullistavasti sekä maantieteellisesti että maailmankuvallisesti. Merenkulku kehittyi ja uusia yhteyksiä aukeni maailmalle löytöretkien myötä. Reformaatio uudisti kirkkoa ja kirjapainotaitoa kehitettiin. Tässä kehityksessä oltiin mukana myös Ruotsissa, missä valtiolta perusti 1600-luvulta lähtien uutuuksina luotsilaitoksen, majakoita sekä Turun ja Tukholman välisen postireitin merenkulun ja tiedonkulun tueksi ja kehitti niiden avulla maallista hallintoa. Koulutukseen luotiin uusia mahdollisuuksia, Turkuun perustettiin vuonna 1640 Suomen ensimmäinen yliopisto ja väestön keskuudessa alkoi lukutaito vankistua. Näiden toimien kautta valtio lähti kehittymään kohti pohjoismaista oikeusvaltiota. (Talve 1979, 288–294; Lehtonen 2002; Lappalainen 2014; Öhman 1994, 19–21; Masonen et al. 1990.)

Tähän aikaan sijoittuvat niin ikään museolaitoksen juuret. Ensimmäisissä eurooppalaisissa museoissa keskeistä oli luonnon ja ihmiselämän entisten ja silloisten moninaisten muotojen kartoittaminen, jäsentäminen, ymmärtäminen ja esittäminen, kun löytöretkien tuloksena maailmasta löytyi aivan uusia piirteitä. Ruotsissa valtiolta perusti vuonna 1666 Antikviteettikollegion, uudenlaisen organisaation, jonka tehtävänä oli merkittävien historiallisten jäänteiden suojeleminen. Tämä tapahtui kruunun vallan tueksi aikakauden suurissa muutoksissa. Suomen museo- ja kulttuuriperintötyön juuret sijoitetaan tähän aikaan. (Vilkuna 2009.)

Teollinen murros alkoi 1800-luvun lopulla ja kiihdytti aiempaan nähden dramaattisesti tiedon ja ihmisten sekä raaka-aineiden ja tuotteiden kulkua maailmalla. Uusien teknologisten keksintöjen avulla rakennettiin rautatieverkostoa ja otettiin höyryvoima käyttöön junissa ja laivoissa sekä lennätin tiedonkulun nopeuttajaksi. Sanomalehdistö kehittyi, kouluttautumismahdollisuudet paranivat ja demokraattiset oi-

keudet 1800-luvun lopulta lähtien kehittyvässä kansallisvaltiossa vahvistuivat huomattavasti. Kansalaisaktiivisuus esimerkiksi yhdistystoiminnan muodossa eli vahvana. Muuttoliikkeet kaupunkeihin ja siirtolaisuus merten taakse lisääntyivät. Elinkeinorakenne muuttui ja aineellinen elintaso nousi. Muutosten vaikutukset sosiaalisiin rakenteisiin ja valtarakenteisiin sekä aineelliseen ja henkiseen kulttuurin olivat suuret. (Talve 1979, 303–318, ks. myös Kolbe & Kervanto Nevanlinna 2003.)

Tähän murrokseen liittyy kansallisvaltioiden rakentaminen. Kulttuurilla ja kulttuuripolitiikalla oli murroksen hallinnassa merkittävä osuus. Se näkyy myös museoiden ja muinaismuistolainsäädännön uudistamisessa 1800-luvulta alkaen. Nykyisiä museoinstituutioitamme alettiin silloin kehittää kansallisuusaatteen innoittamana ja osana kulttuuripolitiikan silloista kansallisuuden muodostamisen vaihetta. (Ks. Kangas 2002.)

Toisen maailmansodan jälkeen kulttuuripolitiikka liitettiin hyvinvointivaltioideologiaan. Kulttuuripolitiikan alaa laajennettiin kaikille tasa-arvoisesti hyvinvointia tuottavaksi kulttuuritoiminnaksi. Työ ammatimaistui ja harrastuspohjaisten kansalaisjärjestöjen merkitys kulttuuripolitiikan toteuttajina väheni. 1900-luvun lopulta alkaen kulttuuripolitiikka kytkeytyi kilpailutalouteen ja esimerkiksi alueiden kilpailukyvyyn turvaamiseen. Kulttuuri- ja kulttuuriperintötyö valjastettiin alueellisen identiteetin, sosiaalisen hyvinvoinnin ja luovan talouden tueksi. (Kangas 2002; Kangas & Hirvonen 2001, 10–11; Shore 2000.) Vuosituhannen vaihteen jälkeen kulttuuripolitiikka on kytkeytynyt yhä vahvemmin keskeisiin, globaaleihin kestäväen kehityksen politiikka-alueisiin: sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vankistamisen, taloudellisen kehityksen turvaamisen ja ympäristöongelmien ratkomisen kolmiyhteyteen. (Dessein et al. 2015.)

Museot ovat vastanneet uuden ajan ja teollisen murroksen tuomiin haasteisiin. Nykyinen globaali murros asettaa ne jälleen uudenlaiseen tilanteeseen, joissa edellisten murrosten määrittämät keskeiset tehtävät eivät enää riitä sellaisinaan tuomaan niille merkitystä. Museot ja niiden kokoelmat erityisesti digitaalisessa muodossa ovat osa ajankohtaisten megatrendien mukaista maailmanlaajuisesti keskinäisriippuvaista, uusia teknologioita hyödyntävää maailmaa. Kulttuuripolitiikalla pyritään helpottamaan ihmisten sopeutumista nykyiseen globaaliin murrokseen. Tätä tehdään myös museoissa kulttuuriperintötyönä ja muiden politiikka-alueiden toimia tukemalla. On tärkeää pohtia minkälaisia ajallisia kuvia menneestä ja tulevasta Turun Historian museo voisi tulla tuottamaan ja millaista tukea se voisi siten antaa informaatioajan murroksessa eläville turkulaisille ja Turussa paikan päällä tai virtuaalisesti vieraileville.

2.2 Muutoksen keinot museoissa

Murrosajalle ominaisesti museot ovat muodostamassa itselleen uudenlaisia toimintamuotoja, rooleja ja vuorovaikutussuhteita ihmisiin ja yhteiskuntaan. Museoille on vuosikymmenten saatossa ja lainsäädännön tuella kertynyt paljon sekä asiantuntemusta että määrittelyvaltaa kulttuuriperintökysymyksissä. Käytännössä tämä on näkynyt niin näyttelyissä ja kokoelmatyössä kuin muilla museotyön alueilla. Kulttuuriperintöön on kuitenkin jokaisella ihmisellä suhde oman arkielämänsä kautta. Museoissa itsessään on alettu kyseenalaistaa niiden oman, institutionalisoituneen asiantuntijavallan oikeutta määrittää arjen kulttuurista nousevaa kulttuuriperintöä, jolla on hyvin tiivis yhteys ihmisten yksityiseen elämänpäiiriin ja identiteetteihin. Painopiste museotyössä on siirtymässä menneestä elämästä ja kulttuuriperintöä kokoelmiinsa dokumentoivasta ja sitä arvovallallaan esittävästä instituutiosta organisaatioksi, joka tarjoaa osallisuuden ja kulttuuriperinnön määrittelyvallan tiloja lähiyhteisöilleen ja museokävijöille. Tämä ilmenee sekä museon sisäisen hierarkian muutoksina että vuorovaikutussuhteissa ympäröivään yhteiskuntaan. Museonäkökulmasta katsoen amatöörien asiantuntijuutta arvioidaan uudelleen suhteessa museoammattilaisten tietotaitoon. Sekä museoiden sisällä että yhteiskunnassa jaettu toimivalta ja yhdessä tuotettu asiantuntijuus kulttuuriperintökysymyksissä ovat nousemassa museoiden uudeksi toimintatavaksi. (Ahmas 2014; Siivonen 2017.)

Museoilla on kulttuurin, historian ja kulttuuriperinnön kokoajana, tulkitsijana ja opettajana vakiintunut asema yhteiskunnassamme, vaikka niiden toimintamuodot onkin haluttu uudistaa. Museopedagogiikan ja muun museotoiminnan dialogiset menetelmät nähdään tavoiteltavan, jaetun asiantuntijuuden takeina. Näiden lisäksi museotyöstä arvioidaan nykyisin niiden kykyä tuottaa, kulttuuripoliittisten painopisteiden mukaisesti, taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia. Museoille asetetaan odotuksia oman alueensa kilpailukyvyyn edistäjänä. Tämän nähdään toteutuvan, kun museot tukevat alueensa myönteistä julkikuvaa ja lähiyhteisöjensä identiteettiä kulttuuriperintötyöllä ja ne verkottuvat oppilaitosten, yritysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa kasvattamaan toiminta-alueensa kulttuurista pääomaa. Museoiden ajatellaan näillä toimilla innoittavan luovaa taloutta ja innovaatioita. (Bryan et al. 2012; ks. myös Ahmas 2014.)

Sosiaalinen hyvinvointi on nähty musetoiminnassa myös toisesta näkökulmasta. Kyse on silloin eri väestöryhmien välisen tasa-arvon ja kulttuuristen oikeuksien tukemisesta. Ihmisten nähdään tarvitsevan tällaista tukea, kun muuttoliikkeiden pyörteissä entuudestaan toisilleen tuntemattomat ihmisryhmät kohtaavat tai alisteisessa asemassa olevat ryhmät hakevat itselleen parempaa asemaa yhteiskunnassa. Muuttoliikkeiden ja ihmisryhmien välisten suhteiden muutosten syyt ovat moninaiset. Muuttoliikkeet voivat johtua luonnonkatastrofeista, ihmisten aiheuttamien ympäristömuutosten seurauksista tai ihmis-yhteisöjen kriiseistä. Yllä mainitut megatrendit ja niiden mutkikas keskinäisriippuvuus kuvaavat muuttoliikkeidenkin taustoja. Sosiaalisten ja poliittisten rakenteiden muutoksissa myös paikallaan pysyvien ihmisryhmien yhteiskunnalliset asemat muuttuvat. Tällä on väistämättä vaikutuksensa museotyöhön. On

nähty tarpeelliseksi kiinnittää huomiota siihen, miten museot vaikuttavat kaikkien ihmisten tasa-arvoisiin elinmahdollisuuksiin ja miten museot voisivat aktiivisesti tukea sosiaalista ja kulttuurista tasa-arvoa. Yhtenä toimintamahdollisuutena on esitetty tulevaisuustyöskentelyä museoissa esimerkiksi kuratoimalla osallistavia prosesseja, joissa museoiden lähiyhteisöt pääsevät vaikuttamaan omaan sosio-kulttuuriseen ympäristöönsä. Kyse voi olla siitä, että autetaan ihmisiä sopeutumaan muuttuviin oloihin. Mutta yhtä hyvin kyse voi olla siitä, että annetaan ihmisille keinoja muutosten hahmottamiseen ja niiden kielteisten vaikutusten vähentämiseen. (Ks. esim. Newell 2017; Main 2017; Newell et al. 2017.)

Kompleksisen, jatkuvassa muutoksessa olevan ja keskinäisriippuvaisen maailman huomioon ottaminen on museotyössä haaste. Sen katsotaan edellyttävän perustaltaan muuntuvaa ja nopeasti uusiin tilanteisiin sopeutuvaa museotoimintaa, johon kootaan ja jossa esitetään yhden keskeisen tarinan sijasta paljon rinnakkaisia, tasa-arvoisia tarinoita. (Heumann Gurian 2017.) Tämä näyttää olevan sopusoinnussa nykymuseoissa tavoiteltavan jaetun toimivallan ja eri sidosryhmien ja yhteisöjen kanssa yhdessä tuotetun asiantuntijuuden kanssa. Yksi globaali megatrendi, huimasti kehittyvät teknologiset uutuudet, tuovat mahdollisuuksia monitarinaisuuteen ja muuntuvuuteen tähtääville museoille. Tämä ei kuitenkaan riitä ilman ihmisten osallisuutta tarinoiden kertomisessa ja jakamisessa. Toiminnan joukkoistaminen uuden teknologian avulla voi tässä olla yksi ratkaisu. Ihmisten välisen empatian tukeminen on toiminnassa oleellista. Näin kaikkiaan on mahdollista sekä koota tietoa kokoelmiin, jäsentää sitä että esittää sitä museorakennuksissa, erilaisissa kulttuuriympäristöissä ja virtuaalisesti moninaisissa muodoissa, laajoille ihmisjoukoille ja heidän kanssaan kestävää kehitystä tavoitellen. (Ks. esim. Ridge 2016.)

3. METODIT

Lähtökohtana Turun historian museon tulevaisuusprosessille oli mahdollisimman laajan ja monipuolisen joukon kutsuminen työhön mukaan. Osallistujat tuottivat aineistoa tulevaisuuskuviin kuudessa peräkkäisessä ja osin eri tahoille suunnatussa osallisuusfoorumissa. Toimimme osallisuusfoorumeissa fasilitoijina ja analysoimme tulokset tähän raporttiin. Annoimme foorumeiden osallistujille vallan määrittää Historian museota koskevia toiveitaan ilman rajoitteita. Jakauduimme jokaisessa foorumissa tukemaan kaikkien osallisten mahdollisuutta tasaveroiseen työskentelyyn muiden kanssa.

Osa kaikkiaan 185 osallistujasta oli mukana useammassa foorumissa, osa vain yhdessä. Jaoimme kaikkiin foorumeihin osallistujat 4-7 hengen pienryhmiin. Tavoittelimme niihin mahdollisimman monimuotoista asiantuntijuutta kokoamalla yhteen ihmisiä erilaisista taustoista ja ikäryhmistä. Saimme mukaan innostuneita ihmisiä, paneutuvaa ja monipuolista asiantuntemusta ja suuren määrän ideoita museon ja sen toiminnan tulevista muodoista.

3.1 Kuusi osallisuusfoorumia

Työ osallisuusfoorumeissa on edennyt vaihe vaiheelta, ja olemme analysoineet jokaisen tilaisuuden tulokset seuraavan vaiheen työskentelyn lähtökohdiksi. Kuva 1 esittää eri verstaiden pääpiirteet. Ensimmäisen vaiheen kahdessa osallisuusverstaassa marraskuussa 2016 (liitteet 1. ja 2.) lähdimme liikkeelle ideoimalla museon toimintoja ja sisältöjä. Ensimmäisessä foorumissa oli laajin ja monipuolisin osallistujajoukko, mistä koko tulevaisuusprosessi sai vahvan perustan. Sitä täydensi Turun kaupungin nuorisovaltuuston foorumi, jolla oli ensimmäisen foorumin kanssa sama tehtävä. Kummassakin osallistujat pohtivat pienryhmissä millaisessa museossa he haluaisivat käydä ja mitä he haluaisivat siellä kokea, nähdä, kuulla ja tietää. Näiden kahden tilaisuuden työskentelyn tuloksina syntyi yhteensä kuuksitoista työstettyä ideaa tulevaisuuden museon palveluista, toiminnoista ja tuotteista.

Foorumissa II marraskuussa 2016 työstettiin kahden ensimmäisen vaiheen foorumin ideoita edelleen pienemmällä joukolla (liitteet 1. ja 2.). Tuloksena syntyi viisi museoon toivottua tuotekonseptia. Analysoimme erittelimme aineistosta ensin museoon toivottuja toimintoja, sisältöjä ja näiden toteuttajia. Osallisuusfoorumi III:ssa tammikuussa 2017 (liitteet 1. ja 2.) kutsutut kirkastivat koko Historian museon konseptia ensimmäisen ja toisen vaiheen verstaiden tuloksien pohjalta. Lähtökohtana museokonsepteille toimivat edellisten tilaisuuksien ideat toivotuista kokemuksista ja toiminnoista tulevaisuuden museossa. Analysoimme foorumin tuloksista neljä Historian museon konseptia.

Seuraavassa vaiheessa palasimme koko museota koskevien konseptien pohjalta takaisin tuotteiden, palveluiden ja toimintojen ideointiin. Turun kaupungin museokeskuksen henkilökunta rikastutti konsept-

teja niiden mukaisilla palveluilla, sisällöillä ja toiminnoilla omassa foorumissaan tammikuussa 2017 (liitteet 1. ja 2.). Työskentelyn viimeinen vaihe oli Turun kaupunginvaltuuston osallisuusfoorumi helmikuussa 2017 (liitteet 1. ja 2.). Siinä valtuutetut kehittivät edelleen ja täydensivät koko siihen astisen prosessin pohjalta analysoimiamme museokonsepteja vetovoimaisen kaupungin näkökulmasta.

	Foorumi	Lähtökohta	Osallistujat	Tulos
	Osallisuusfoorumi I 10.11.2016	Museon toimintojen ja sisältöjen ideointi puhtaalta pöydältä	60 osallistujaa, 12 pienryhmää	12 konseptia palveluista, toiminnoista tai tuotteista
	Turun nuorisovaltuuston osallisuusfoorumi 16.11.2016	Museon toimintojen ja sisältöjen ideointi puhtaalta pöydältä	20 osallistujaa, 4 pienryhmää	4 konseptia palveluista, toiminnoista tai tuotteista
	Osallisuusfoorumi II 24.11.2016	Osallisuusverstas I:n ja nuorisovaltuuston vers-taan tulosten jatkokehittely	27 osallistujaa, 5 pienryhmää	5 jatkokehitettyä konseptia palveluista, toiminnoista tai tuotteista
	Osallisuusfoorumi III	Historian museon konseptin kirkastaminen. Lähtökohtana edellisten verstaiden tulokset	19 henkilöä, 4 pienryhmää	4 kirkastettua museokonseptia
	Turun museokeskuksen henkilökunnan osallisuusfoorumi 17.1.2017	Konseptien rikastuttaminen ideoilla. Lähtökohtana osallisuusverstas III:n museokonseptit	36 osallistujaa, 8 pienryhmää	20 konseptia palveluista, toiminnoista tai tuotteista
	Turun kaupunginvaltuuston osallisuusfoorumi 27.2.2017	Tulevaisuuskonseptien täydentäminen vetovoimaisen kaupungin näkökulmasta.	46 osallistujaa, 9 pienryhmää	9 visiota vetovoimaisesta Historian museosta

Kuva 1. Kuusi osallisuusfoorumia pääpiirteittäin.

Olemme kiteyttäneet jokaisen foorumin tuottamat ideat lopputuloksena oleviin neljään tulevaisuuskuvaan ja eritelleet niitä lisäksi eri osavaiheiden tuloksiin. Olemme koonneet väliraportteihin jokaisessa tilaisuudessa syntyneet lukuisat yksittäiset ideat museon kokonaisuudesta ja siitä, mitä tulevaisuuden museossa haluttaisiin kokea, tietää, nähdä ja kuulla. Siten kaikki foorumeissa tuotetut ideat ovat käytettävissä tulevaisuuden museon suunnittelussa.

3.2 Tulevaisuusverstas menetelmänä foorumeissa

Tulevaisuudentutkimuksessa on kehitetty useita erilaisia osallistavia menetelmiä. Sovelsimme Historian museon osallisuusfoorumeissa niistä yhtä, tulevaisuusverstasta. Siinä on keskeistä, että joukko ihmisiä rakentaa samaan tilaan kokoontumalla ja yhteisissä keskusteluissa jonkin valitun teeman tulevaisuutta. Kaikkien verstastyöhön osallistuvien yhdenvertaisuus ja työskentelyn avoimuus on keskusteluissa oleellista. (Jungk & Müllert 1987.)

Osallistujajoukon monipuolisuus on toinen tärkeä verstastyön piirre. Sen avulla tavoitellaan keskusteluihin mahdollisimman laajaa tiedollista, taidollista ja kokemuksellista ymmärrystä käsiteltävästä asiasta eri tahoilta yhteiskunnasta. Verstasryhmän tulee kaikkiaan olla riittävän suuri, jotta saadaan runsaasti erilaisia ajatuksia keskusteluissa prosesoitavaksi ja ajatukset pääsevät kehittymään vuorovaikutuksessa hedelmällisesti. Ryhmä ei kuitenkaan saa olla liian suuri, jotta kaikkien tasavertainen osallisuus onnistuu. (Jungk & Müllert 1987.) Verstaassa voidaan käsitellä asioita koko verstaajoukon kesken yhdessä tai jakamalla iso joukko pienryhmiin. Laajassa verstaassa voidaan pienryhmien avulla turvata kaikkien pääsy mukaan keskusteluihin ja tulevaisuuden rakentamiseen. Historian museon foorumeiden tulevaisuusverstaissa pienryhmät olivat paras menetelmä, koska mukaan tavoiteltiin mahdollisimman paljon ihmisiä.

Verstaan osanottajien tehtävänä on tuoda esille ajatuksiaan ja ideoitaan käsiteltävän aihepiirin tulevaisuuden rakentamiseksi. He tuottavat aktiivisesti arvoja ja konkreettisia ajatuksia tavoitteista ja toimenpiteistä. Päämääränä on lisäksi kunkin sitoutuminen yhdessä määriteltyihin sisällöllisiin tavoitteisiin ja mahdollisuuksien mukaan niitä toteuttaviin toimenpiteisiin. Verstasryhmän kokoonpanolla on suuri merkitys osallisuuden, yhteistyön ja tavoitteellisen tulevaisuuden rakentamisen toteutumisessa. (Jungk & Müllert 1987.)

Verstastyön keskusteluja talletetaan siten, että osallistajat itse kirjoittavat ajatuksia kaikkien nähtävälle yhteisille, suurille papereille, jotka kirjoitetaan puhtaaksi verstaisten aineistoksi. Verstaskeskusteluja voidaan nauhoittaa ja litteroida aineistoksi. Kirjoitetut ajatukset tukevat verstastyöskentelyä, kun ajatukset kertyvät kaikkien nähtäväksi työn kuluessa. Historian museon verstaissa osallistajat pääosin kirjoittivat vapaasti muotoilemiaan ajatuksia fasilitoijien antamien teknisten ohjeiden mukaan. Tilanteista, joissa pienryhmät kertoivat työnsä tuloksista muille pienryhmille, nauhoitimme ja litteroimme keskustelun. Osallisuusfoorumeiden puhtaaksi kirjoitettu ja litteroitu aineisto muodostaa kunkin verstaan osaraportin.

Jokainen foorumeiden osallistuja on saanut oman fooruminsa osaraportin verstaan jälkeen, jolloin heillä on ollut mahdollisuus kommentoida tuloksia.

Verstailla voi olla yksi tai useampia vetäjiä, jotka huolehtivat työn sujumisesta tavoitteiden mukaisesti ja kaikkien tasaveroisesta osallistumisesta. Riittävä aika on välttämätöntä, jotta ideointi pääsee vauhtiin ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Verstaat ovat kestoaltaan hyvin erilaisia. Ne voivat olla puolen päivän, kokonaisen päivän tai viikonlopun mittaisia tai ne voivat muodostaa usean erillisen työskentelykeran sarjan. Historian museon verstaissa järjestimme kuuden verstaan sarjan, jonka yhteen laskettu työskentelyaika oli 15 tuntia. Verstaissa on myös huolehdittava tilan viihtyisyydestä ja esimerkiksi siitä, ettei nälkä pääse häiritsemään työn edistymistä. (Jungk & Müllert 1987.)

Tulevaisuusverstaiden yleiset perusvaiheet voidaan esittää seuraavasti (Siivonen 2006; ks. myös Jungk & Müllert 1987):

1. Kriittikkivaihe

- Kartoitetaan nykytilaa esimerkiksi esiintyvien ongelmien kautta

2. Mielikuvitusvaihe

- Ideoidaan vapaasti ratkaisuja ongelmiin ja ajatuksia tulevaisuuden rakentamiseksi

3. Arvottamisvaihe

- Etsitään toivottavat ja mahdolliset ideat ja määritetään tavoiteltava tulevaisuus

4. Todellistamisvaihe

- Etsitään konkreettisia tavoiteltavan tulevaisuuden toteuttamiskeinoja.

Yhdistimme Historian museon tulevaisuusverstaisiin menetelmiä useista eri verstasmuodoista kulloisenkin tarkemman kysymyksenasettelumme mukaan. Jokaista verstaasta pohjustivat Turun museokeskuksen henkilökunnan ja Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen henkilökunnan alustukset Historian museon hankkeen taustasta sekä toimintaympäristön tulevista muutoksista ja tulevaisuusajattelusta. Niiden jälkeen lähdimme jokaisessa verstaassa liikkeelle virittäytymällä tulevaisuusajatteluun ja luomalla rentoa ja keskustelevaa ilmapiiriä vapaamuotoisilla tehtävillä. Tulevaisuusverstaan perusvaiheista otimme työskentelyyn mielikuvitus-, arvottamis- ja todellistamisvaiheita eri verstaisten tarpeen mukaan. Lisäksi yhdistimme työskentelyyn tulevaisuuspyörän ja tulevaisuustaulukon ACTVOD-tulevaisuusverstaisten tapaan, mutta emme kuitenkaan täysin ACTVOD-menetelmää noudattaen. (ACTVOD-verstaista ks. Lauttamäki 2016.) Keskeinen periaattemme on ollut kunkin verstaan kysymyksenasettelun määrittäminen ja soveltuvien menetelmien käyttäminen aineiston tuottamiseksi ja kysymyksiin vastaamiseksi siten, että saimme materiaalia Historian museon tulevaisuuskuviin.

Tulevaisuuspyörä on hyvin tulevaisuusvertaisiin soveltuva tukimenetelmä. Siinä on suurella paperilla useita sisäkkäisiä renkaita. Niiden avulla voidaan tukea verstaiden osallistujia kehittämään ideoita kerroksellisesti siten, että sisimmälle renkaalle kirjoitetaan annetusta aiheesta runsaasti ideoita ja toiselle renkaalle kehitetään niitä edelleen esimerkiksi niitä yhdistellen tai tarkastelemalla niitä ensimmäiseen renkaaseen verrattuna tarkoituksenmukaisesta lisänäkökulmasta. (Vrt. Lauttamäki 2016.) Sovelsimme tulevaisuuspyörää vaihdellen osallisuusfoorumien eri vaiheissa. Kaikki pienryhmien tuottamat pyörät eri verstaista on koottu visuaaliseksi kokonaisuudeksi tämän raportin kanteen. Niissä näkyy työn luonne: kaikki ovat erilaisia samoista teknisistä ohjeista huolimatta, kuten tavoitteena olikin.

Tulevaisuustaulukon avulla voidaan auttaa verstaan osallistujia erittelemään ideoiduille tulevaisuuden toimille toteuttajia ja resursseja, niihin liittyviä arvoja ja niitä estäviä ja tukevia tekijöitä. Taustalla on pehmeän systeemimetodologian ajattelutapa, jonka avulla on tarkoitus kartoittaa tavoitellun tulevaisuuden toteuttamiseen liittyviä seikkoja. (Rubin 2002; vrt. Lauttamäki 2016.) Sovelsimme myös tulevaisuustaulukkoa vaihdellen verstastyöskentelyssä.

4. AINEKSIA HISTORIAN MUSEOON

Verstastyöskentelyn tuloksista muodostui laaja ideavarasto unelmien Historian museosta. Edellisessä luvussa kuvattujen työvälineiden avulla osallistujat pohtivat esimerkiksi seuraavia aiheita: *Millainen on sytyttävä tulevaisuuden museo? Mitä siellä halutaan tehdä, tietää ja kokea? Miten museo toimii? Mistä museo kertoo ja miten? Kuka museon toimintoja ja sisältöjä toteuttaa?* Jokaisen verstaan tulokset ovat kokonaisuudessaan nähtävillä niistä kirjoitetuissa osaraporteissa. Seuraavassa esittelemme verstaasprosessin tulokset. Olemme analysoineet ne kolmeen kategoriaan:

- 1) Toiminnot, eli mitä ja miten Historian museossa tehdään ja mitä siellä tapahtuu**
- 2) Sisällöt, eli mistä Historian museo kertoo**
- 3) Toimijat, eli kenen kanssa edellisiä ratkaisuja toteutetaan**

Olemme jakaneet edellä mainitut kolme kategoriaa edelleen erilaisiin alateemoihin. Esittelemme kategoriat alateemoineen seuraavissa kolmessa alaluvussa. Unelmien Historian museon konseptia on suunniteltu verstaissa eri näkökulmista. Ideonnin kohde on voinut olla joko yksittäinen toiminto tai laajemmin koko museon konsepti. Näin ollen kategoriat alateemoineen ovat osiltaan päällekkäisiä keskenään. Esimerkiksi sisältöjä pohtiessa on luonnollista hahmotella myös toiminnallista puolta. Mahdollisia toteuttajia pohtiessa puhutaan myös olennaisesti toteuttevista asioista. Päällekkäisyydestä huolimatta olemme tehneet edellä mainitun teemoittelun selkeyden vuoksi. Lukijan on kuitenkin hyvä muistaa, että tosiasiasa toiminnot, sisällöt ja toimijat ovat kytkeytyneet verstaisten tuloksissa tiiviisti toisiinsa. Toiston välttämiseksi toimintoja esittelevä ensimmäinen alaluku 4.1 on sitä seuraavia pidempi. Sivun reunojen tekstilaatikoissa nähtävät otteet ovat suoria lainauksia kuuden osallisuusverstaan kirjoitetusta aineistosta sekä pienryhmien suullisista esityksistä, joita järjestettiin tilaisuuden päätteeksi osassa verstaista.

4.1 Toiminnot

Aineistosta nousseet toimintoideat kuvaavat sitä, mitä Historian museossa halutaan tehdä, nähdä, kokea, toimia ja tietää sekä miten unelmien museon halutaan toimivan. Ideat on jaoteltu viiteen teemaan, jotka ovat seuraavat:

- 1) Kokemuksellinen ja moniaistinen museo,**
- 2) Tee-se-itse-vaikuttaja,**
- 3) Oppiminen, ymmärtäminen ja arvokeskustelu,**
- 4) Yhteisöllisyys ja saavutettavuus sekä**
- 5) Verkostomainen museo**

Teemajako ei ole ongelmaton. Ideat ovat monilta osin limittäisiä ja päällekkäisiä, ja monet ideat sopivat useampiin ryhmiin. Kaikissa alateemoissa on läsnä kaksi yhteistä teemaa: tekijyys ja teknologia. Historian toimintoja toteuttavat sekä museon asiantuntijat ja heidän verkostonsa että kansalaiset ja museokävijät. Lisäksi läpi teemojen pohditaan, miten erilaisten teknologioiden käyttö vaikuttaa toimintoihin. Nämä läpäisevät aiheet noudattavat luvussa kaksi käsiteltyjä museoiden nykytavoitteita: jaettua asiantuntijuutta ja uuden teknologian käyttöä muun muassa sen tukena.

Kokemuksellinen ja moniaistinen museo

Tuloksissa näkyy vahva halu *kokea* eri aikakausien elämää kokonaisvaltaisesti, yksisuuntaisen tiedon vastaanottamisen sijaan. Museo tarjoaa mahdollisuuksia kokea kulttuuriperintöä sekä tiedollisessa että tunteita koskettavassa muodossa. Tulevaisuuden museokäynti nähdään elämyksellisenä, toiset ajalliset maailmat avaavana kokemuksena, joka hyödyntää monipuolisesti kaikkia aisteja.

*”Haluan kävellä
todellisissa maailmoissa”*

Ideoissa keskeistä on historiaan eläytyminen. Keskiössä on kävijä, joka liikkuu läpi historian ikään kuin aikamatkaillen. Hän kokee yhteiskunnan moninaiset ajalliset kerrokset sekä niiden tapahtumat ja keskeiset paikat. Monia kiinnostaa, millaista oma elämä olisi ollut eri vuosikymmenillä, tai kuka omassa talossa on aikaisemmin asunut. Virtuaalisin keinoin esitetty historia on luonteva osa tulevaisuuden museota. Virtuaalitekniologioiden mahti kiteytyy aineistossa erityisesti sen mahdollisuuksiin tuoda eri aikakaudet ja paikat konkreettisesti läsnäoleviksi. Simulaatiot, keinotodellisuus ja jopa holokannet mahdollistavat historian monipuolisen elävöittämisen. Lisättyä todellisuutta voidaan hyödyntää paitsi museossa, myös kaupungikuvassa. Paikkasidonnaiset historian kerrokset saadaan esiin juuri siellä, missä ne ovat tapahtuneet, Pokemon GO -pelin tyyliin, mobiililaitteiden ja paikkatietojärjestelmien avulla. Teknologia-avusteisen

kokemuksellisuuden arveltiin kehittyvän edelleen lähitulevaisuudessa. Aineistossa näkyy paljon kommentteja tämän mahdollisista ulottuvuuksista. 3D-kokemuksen epäillään päivittyvän vähintään 5D:ksi tai jopa sen yli. Tämä tapahtuu erilaisia erikoistehosteita ja kineettisiä elementtejä lisäämällä tai ympäristöä muokkaamalla.

Yhden vakiintuneen historian tai näkökulman sijaan kokemuksellisuuteen ja moniaistisuuteen perustuva unelmien museo kuvaa inhimillistä elämää useasta perspektiivistä. Se on erilaisten vaihtoehtoisten menneisyyksien ja mahdollisten tulevaisuuden skenaarioiden simulointikeskus, joka ottaa huomioon kävijän tarpeet. Yhden hallitsevan näkökulman sijaan historiaa kerrotaan useiden erilaisten ihmisten perspektiiveistä. Tällainen unelmien museo resonoi kompleksisuusajattelun kanssa. Sen sijaan, että museo pyrkisi selittämään maailmaa yksiselitteisesti, se tuo esille maailman myös ristiriitaisena ja epälineaarisenä paikkana. Suurten ja yhtenäisten historioiden sijaan nähtävillä on useita pieniä ja jopa odottamattomia tarinoita ja vastaavasti erilaisia tapoja ymmärtää niitä ja keskustella niistä. Virtuaalitekniologiaa käyttäen kävijä voi tavoittaa ja yhdistellä tietoa laajasti eri tahoilta yhdistellen. Se mahdollistaa tiedon kerroksellisuudet ja moninaiset näkökulmat. Lisätty todellisuus voi tarjota immersiiivisen mikrohistoriallisen sukelluksen toisen henkilön elämänpolulle toisella vuosisadalla niin, että kävijä päätyy kuljeskelemaan historiallisen Turun kujille haluamallaan aikakaudella, valitsemansa henkilön saappaissa.

Historia koetaan kaikilla aisteilla ja niitä yhdistelemällä, teknologiaa ja reaali maailman ulottuvuuksia yhdistellen. Erilaiset historialliset maailmat voi paitsi nähdä ja kuulla, myös maistaa ja haistaa. Vuosikatojen takaista elämää voi kuvitella kuuntelemalla tulkintoja niiden äänimaisemista. Eri aikakausien ruokalajeja voi kokeilla maistelupajoissa, ja historia on yhdistetty kekseliäästi ravintolakonsepteihin.

*“Vanhasta Turusta kertova hajuhistoria,
erityisesti Aurajoen rantojen asutuksen
tuottama hajumaailma 1800 →”*

Vaikka teknologiset ratkaisut nähdään keskeisinä, kaikkea ei tarvitse kokea välineellisesti. Vempaimet eivät ole itseisarvoisia, vaan teknologiaa kuvataan myös hienostuneena ja huomaamattomana. “Virtuaaliähkylle” nousee myös vastareaktioita.

Kokemuksellisuutta voidaan tuottaa konkreettisin kerronnan välinein, esimerkiksi draaman tai elokuvallisen kerronnan keinoin sekä näyttelijöiden, tarinankertojien ja fyysisten tilojen avulla. Museokävijä pääsee halutessaan osallistumaan draamapajaan tai kuulemaan nuotiotarinoita, ja historiallisten kotien verkostosta voi valita mieluisinta aikakautta edustavan museokotimajoituksen. Aidot esineet ovat paitsi keskeinen osa museokokemusta, myös sen toiminnan pohja. 3D-printtaus luo mahdollisuuksia museon esineistöön, ja toiminto yhdistetään aineistossa erityisesti haaveisiin koskettaa ja kokeilla esineitä.

Aisteille kaivataan myös tilaa levätä. Esiin nousevat toiveet rauhallisesta ja hiljaisesta tilasta, joka mahdollistaa nautinnollisen oleilun ja koetun pohdiskelun. Huoneessa voi ottaa vaikka torkut, jos siltä tuntuu, tai rauhoittua animaatioseinälle heijastettua luontomaisemaa katsellen.

Kokemuksellisuutta koskevissa ideoissa näkyy vahva halu yllättyä, vaikuttua ja liikuttua. Historialliset tapahtumat ovat täynnä tunteita, ja museo sallii myös kävijän voimakkaat tunnereaktiot. Uudenlainen museo voi simuloida myös menneisyyden henkilöiden kokemia tunnetiloja.

Tee-se-itse-vaikuttaja

Moniaistisen historian kokemisen lisäksi museossa halutaan vaikuttaa, tulkita ja tehdä konkreettisia asioita ihan itse. Museokävijä on aktiivinen ja osallistuva toimija, joka lähestyy historiaa omasta näkökulmastaan tai tarttuu siihen kädet savessa. Tee-se-itse-vaikuttajuuden teema kokoaa sekä konkreettisen tekemisen että näkökulmaan tai jopa tietoon vaikuttamisen ideoita.

”Elämäntapasimulaattorit, konkreettisia, ei virtuaalisia. Esim. tekopuu, josta voi valuttaa koivumahlaa tai ’olla aatelinen’, ’kärsiä nälkää’”

Konkreettinen tekeminen koetaan keskeiseksi tavaksi tutustua menneisyyteen. Erilaisen esineiden ja virtuaaliratkaisujen avulla kävijä perehtyy eri aikakausien arkiaskareisiin, tapoihin ja välineisiin käytännössä. Museossa saa valmistaa haluamansa aikakauden taideteoksen, musiikkia, robotin, oman tulkinnan patsaasta tai ruoka-annoksen. 3D-tulostus luo uusia mahdollisuuksia omaehtoiseen tekemiseen ja tuotantoon.

3D-tulostus luo uusia mahdollisuuksia omaehtoiseen tekemiseen ja tuotantoon.

Museo hyödyntää pelillisyyttä sekä opetuksellisenä että viihteellisenä ulottuvuutena. Erilaiset ongelmanratkaisut, pelit ja liveroolipelit avaavat historiallisia tapahtumia, elämäntapaa tai miljöötä. Huonepapelien periaatteella toimivassa museossa edetään vihjeitä ratkaisemalla huoneesta, aikakaudesta ja pulmasta toiseen. Huoneet esittävät eri aikakausia ja tapahtumia, ja ne havainnollistavat käyttäjän tekemiä valintoja, joilla on kullakin omat seurauksensa ja huoneensa. Halutessaan käyttäjä voi tuntea päätöksensä nahoissaan: tietyn teknologisen keksinnön arvaamattomat vaikutukset ilmastonmuutokseen nostavat huoneen lämpötilaa välittömästi viidellä asteella. Aktiivista museokokemusta määrittää myös liikunta ja liikkuminen. Omaa kuntoa voi testata kilpasilla Paavo Nurmea vastaan simulaatiolla. Seikkailuhenkisempi testaa historiallista selviytymispotentiaaliaan pakenemalla novgorodilaisten hyökkäystä tai historiallisissa teräsmieskisoissa. Sisätilojen lisäksi museo liikuttaa kaupunkiympäristössä, joka liittyy his-

”Hän saa oman henkilökohtaisen kokemuksen luotua sitä kautta että pystyy kokonaisvaltaisesti osallistumaan johonkin ja saa sit sitä kautta tehtyä siitä itselleen merkityksellisen.”

torialliset maamerkit geokätköilytoimintaan.

Oma elämä sulautuu osaksi museota. Sosiaalisen median aikakaudelle ominainen halu kertoa itsestään muuttuu museossa osaksi tarinoiden virtaa. Kävijä jättää historiallisen jälkensä museoon kertomuksen, mielipiteen tai tulkinnan muodossa. Esimerkiksi oman rakustarinan voi tallentaa osaksi lukkoseinää tai

uskomalla merkityksellisen esineensä tarinoineen museon säilytettäväksi. Käyttäjä voi tuottaa uuden kontekstin, tulkinnan tai kokonaisen virtuaaliympäristön näyttelyesineelle.

"[...]Jolisi joku hissi, jossa voisi valita vuoden tulevaisuudesta tai menneisyydestä ja sosiaalisen statuksen ja sukupuolen ja iän. Monesta näkökulmasta ikään kuin pääsisi matkaamaan ajassa ja tulevaisuudessa."

Museo valtaistaa kävijän pohtimaan historiallisia syy-seuraussuhteita mahdollisuuksilla leikittelemällä ja erilaisia näkökulmia kokeilemalla. Kävijä tulkitsee tietoa itse sekä pohtii samalla henkilökohtaista elämänsä.

Erilaiset mitä jos -kysymykset mahdollistavat historiallisten syy-seuraus-suhteiden pohti-

misen. Historiallisten tilanteiden kulkuun pääsee puuttumaan simulaation avulla, kun perhosenisku 200 vuotta sitten mullistaa historian ja nykyhetken. Vaihtoehtolinssien läpi voi tarkastella kulttuuritonta Turku, ja näin pohtia paitsi kaupungin ainutlaatuisuutta, myös sen kehittämistä ja tulevaisuutta. Museolla on näin ollen myös ainutlaatuinen mahdollisuus olla osa deliberatiivista, osallistuvaan keskusteluun perustuvaa päätöksentekoa. Lisätyn todellisuuden avulla voidaan simuloida esimerkiksi tulevia kaavaesityksiä ja havainnollistaa niihin liittyviä historioita. Toisaalta menneisyys voidaan myllertää täysin päälaelleen pohtimalla historian madonreikiä ja mahdottomia menneitä.

Museokokemuksia kuratoivat asiantuntijoiden lisäksi monet muut tahot; elokuvaohjaaja editoi omansa tai alan tutkija tutustuttaa laivanrakentamisen historiaan. Moninäkökulmaista osallisuutta tukee edelleen myös tiedon joukkoistaminen. Kiehtovia näkökulmia ja tulkittavaa on loputtomasti, ja siksi museoon on kiinnostava tulla yhä uudestaan. Uudenlainen museokävijä asemoituu itse kokemuksensa kuraattoriksi. Koska museon sisällöt muuntuvat käyttäjän mukaan, voi hän valita yksilöllisesti räätälöidyn ja tilanteen mukaan muuntuvan kokemuksen ja tietopaketin. Koululaisille, vierailijoille, polttariryhmille ja nostalgikoille löytyy jokaiselle oma kohdennettu sisältönsä. Myös his-

"Ja ehkä siinä myös oppii sellaisten syy-seuraus suhteiden merkityksen, kun valitsee jotain asioita. Vaikka että mitä jos, mitä jos Lalli ei olisi koskaan tappanut piispa Henrikkiä?"

"Historia on simulaatio jonka voi pysäyttää ja pureutua yksityiskohtiin tarkemmin[...]"

torian nurja puoli ja sen vaietut aiheet mahtuvat museoon. Hykerryttävän jännittävät, likaiset ja jopa vaaralliset tarinat rikoksista, pimeiltä kujilta ja Kakolan muurien sisältä suunnataan aikuisyleisölle. Yksilökohtaiset tavat tutustua historiaan huomioidaan myös tiedon syvyydessä. Tiedosta voi napata maistiaisia tai siihen voi uppoutua syvällisesti.

torian nurja puoli ja sen vaietut aiheet mahtuvat museoon. Hykerryttävän jännittävät, likaiset ja jopa vaaralliset tarinat rikoksista, pimeiltä kujilta ja Kakolan muurien sisältä suunnataan ai-

Oppiminen, ymmärtäminen ja arvokeskustelu

Vaikka tiedon välittämisen tavat muuttuvat, perustehtäviensä mukaisesti museo välittää tietoa sekä auttaa oppimaan ja ymmärtämään myös tulevaisuudessa. Totuudenjälkeisessä ajassa museon rooli luotettavan tiedon lähteenä korostuneen entisestään. Aineistossa museon toiminnan pohjana on faktatieto, ja sisällöt pohjautuvat ajankohtaiseen ja monialaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Sen rinnalla tietoa tuottavat myös laajemmat vertaisyhteisöt. Esitämme tarkemmin osallistujien ehdottamia monipuolisia sisältöjä seuraavassa alaluvussa.

*”Olemme edellä integraatiossa,
maahanmuuton lääkkeitä
löytyvät Turusta”*

Yksittäisten aihealueiden sijaan museo edistää laajempaa ymmärrystä ihmistä ja maailmaa kohtaan sekä auttaa käsittämään muutosta läpi aikojen. Se kuvaa historiallisia elämäntapoja suhteessa filosofisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin suuntauksiin. Museo ohjaa pohtimaan arvoja ja etiikkaa sekä moniselitteisiä kohtalonkysymyksiä. *Mitä yhteyksiä arvoilla on ollut elintasoon läpi historian? Mitä on onnellisuus eri aikakausina? Miten olemme tähän tulleet?*

Museo toimii turkulaisten ja turkulaisuuden tietopankkina tai osana sujuvaa kotouttamista. Henkilö-

”Ja historia ei siis ole pelkkä tiedon alue, joka on tuolla meidän ulkopuolella, vaan se on sellainen, jossa ihminen elää ja jonka avulla ihminen ikään kuin kohtaa ympäristönsä ja kohtaa itsensä.”

kohtaisen käyttäjäprofiiliinsa kävijä voi kerätä itselleen tärkeät näkökulmat, tiedot ja havainnot ja jatkaa syventymistä seuraavalla käyntikerralla tai kotona. Tarinallinen kontaktipinta menneisyyteen auttaa ymmärtämään yhteiskunnan nykytilaa, ja erilaiset perspektiivit edistävät dialogia ja vahvistavat empatiaa.

Olemassa olleen ja olevan lisäksi museo voi jopa havainnollistaa mahdollisen ja mahdollittoman rajoja virtuaalitekniikoiden avulla ja näin opettaa ihmisyydestä sekä sen rajoista. Museo kannustaa kyseenalaistamaan itsestäänselvyyksiä. Kun uusi tieto ja erilaiset näkemykset kohtaavat, voi syntyä jotain täysin uutta, vierasta ja mahtavaa.

Museon sisällöt käsittelevät myös laajemmin globaaleja kehityskulkuja ja megatrendejä. Yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa, eikä museo voi jättäytyä keskustelun ulkopuolelle. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen pysäyttäminen tai mahdollinen resurssipula voivat toimia näkökulmana historiaan. Museo on kestävän kehityksen mukainen, ja näyttelyrakenteissa ja muussa toiminnassa huomioidaan ympäristöystävällisyys. Paitsi luontoarvot, myös luonto on läsnä rakennuksessa esimerkiksi vertikaaliviljelyratkaisuna tai ruohokaton.

*”Aikojen puutarha:
kasvihuone, jonka kautta pääsee
ajan kerrosten läpi
menneisyyteen/tulevaisuuteen.”*

Historian museon aikaperspektiivi kurottaa menneisyydestä tulevaisuutta kohti. Museo kuvitellaan jopa ajatushautomoksi, joka valjastaa tietoa paremman huomisen rakentamiseksi. Siellä syntynyt hyvä idea voi konkreettisesti vaikuttaa tähän hetkeen ja tulevaan. Keskeisiä kysymyksiä ovat esimerkiksi, *miten voisimme oppia uusia taitoja ja edelleen vaikuttaa tulevaisuuteen? Millaista elämä todennäköisesti on Turussa vuonna 2039?*

Yhteisöllisyys ja saavutettavuus

Museon yhteiskuntavastuullinen ja yhteisöjä rakentava rooli koetaan aineistossa tärkeänä. Museo on avoin, inhimillinen ja vuorovaikutuksellinen yhdistäjä, joka luo mahdollisuuksia erilaisille kohtaamisille ja uusille yhteyksille. Keskeisiä arvoja ovat tasa-arvoisuus, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus.

Useissa ideoissa museo on kaupunkilaisten olohuone, jossa voi tavata kavereita ja liikekumppaneita, jutella vieraiden kanssa sekä kohdata uusia tuttavuuksia. Museossa pistäydytään rituaalinomaisesti. Kävijä luo itselleen

”Tänk redan nu på svenska! Finlands historia måste också berättas på Svenska – inte enbart för turister!”

profiiliin, joka vahvistaa hänen suhdettaan paitsi museoon, myös muihin museossa oleviin tai olleisiin. Matkailijoille museo toimii paikallisiin ja heidän tapoihinsa tutustuttavana alustana.

Omien kokemusten jakaminen auttaa paitsi samaistumaan ja ymmärtämään, myös luomaan henkilökohtaisempaa suhdetta historiaan ja kaupunkiin. Elävä kirjasto -menetelmää voi soveltaa aikalaisten kohtaamisen lisäksi myös menneiden sukupolvien kertomusten tallentamiseen.

Teknologiset ratkaisut valjastetaan edistämään saavutettavuutta; tulkkauskojeet mahdollistavat monikielisen sisällön, ja digitaalisiin sisältöihin pääsee käsiksi mistä päin maailmaa tahansa. Museon toteutuksessa huomioidaan erityisryhmät. Se on selkokielineen ja saavutettavissa sekä fyysisesti että henkisesti. Esteettömyys läpäisee kaiken toiminnan, ja suunnittelussa ovat mukana kokemusasiantuntijat.

[...]Jotettaisiin tähän suunnitteluvaiheeseen jo mukaan erityisryhmien asiantuntijoita, jotta voitais sitten luoda tällöinen superhyvä museo, mikä ei täyty valituksista siitä, että jotain ryhmää ei oltais huomioitu. Vaan päinvastoin se sais siitä ruusuja.”

Osallisuus koetaan olennaisena osana museon toimintaa myös jatkossa. Kaupunkilaiset, vierailijat, asiantuntijat ja harrastajat toimivat yhdessä. Museo osallistaa ja valtaistaa kävijät, ja asiantuntijuus jaetaan aiempaa laajemman ihmisjoukon kesken. Kaupunkilaiset sekä erityisesti lapset ja nuoret ovat tekemässä tulevaisuuden historiaa. Palveluita voidaan toteuttaa

vertaisverkostoja hyödyntäen; museokotien verkosto voi toimia nykymuotoisen Airbnb-palvelun tapaan, ja avoimessa aulatilassa saa järjestää omaa ohjelmaa.

Museolla on tärkeä rooli aktiivisena ja vuorovaikutteisena toimijana kaupungissa ja yhteisöllisyyden loijana. Se tekee yhteistyötä monien eri toimijoiden kanssa. Tapahtumien ja palveluiden suunnittelussa

ja toteuttamisessa hyödynnetään yhteistyökumppaneita laaja-alaisesti. Toisaalta museo tuo myös yrityksiä yhteen ja sen ympärille voi kasvaa oma monialainen innovaatioekosysteeminsä. Mahdollisia kumppaneita erilaisten palveluiden, tuotteiden ja sisältöjen toteuttamiseen esitellään seuraavassa luvussa.

Yhteisen kokemuksen ja yhteisöllisyyden korostaminen luo mielenkiintoisen yhdistelmän edellisen teeman räätälöitävyyden rinnalla. Kuitenkin yksilöllinen kokemus ja sisältöjen personointi edesauttavat laajemman yhteisöllisyyden pohjana toimivaa keskustelua. Näin ollen museon voidaan katsoa toteuttavan sosiaalisen median toimintatapoja. Se kokoaa yhteen aktiivisesti viestivät ja viestejä vastaanottavat yksilöt ja synnyttää niiden välistä yhteisöllisyyttä.

Verkostomainen museo

Museon rakennetta koskevista kommentteista käsitellään erityisesti sen suhdetta kaupunkitilaan ja ympäröiviin alueisiin sekä keskittyneisyyden ja hajaantuneisuuden välisiä teemoja. Läpi aineiston tulevaisuuden museon koetaan ulottuvan seinänsä ulkopuolelle hybridimäisesti erilaisia fyysisiä ja virtuaalisia tiloja ja kohteita yhdistellen.

Kaupunkitila on olemassa museon osana, jatkona ja rinnalla, sillä onhan historiakin läsnä kaikkialla. Lisäksi museo hyödyntää lähialueita, kuten saaristoa ja eri kaupunginosia. Kaupunkitilan historialliset

"[...]kaupungin ympäristöä hyödynnettäis, eli voitais käyttää jo olemassa olevaa rakennuskantaa. Koitettais tehdä siitä, ankkuroida se museo oikeasti historialliseen rakennukseen[...]"

muutokset ja tarinat koetaan luonnollisissa ympäristöissä. Tiloina hyödynnetään jo olemassa olevaa infrastruktuuria ja keskeisiä historiallisia nähtävyyksiä. Museolla saattaa myös olla satelliittipartnereita, kuten muita museoita, jotka syventävät päämuseon tarjontaa.

Fyysinen museorakennus yhdistyy paitsi kaupunkiympäristöön, myös virtuaalitekniikkaa hyödyntäen. Näin tavoitetaan sekä fyysisesti että ajallisesti kaukaisia paikkoja. Yhteyksiä voidaan luoda museoiden välille ympäri maailmaa. Teknologian avulla voidaan kurkistaa paitsi ajassa taakse- ja eteenpäin, myös esimerkiksi Aurajoen tai Turun saaristoa ympäröivän meren pohjaan.

Useissa ideoissa museo koostuu kaupunkitilassa polkumaisista reiteistä. Eri kohteiden välillä voi kulkea jalan, sähköisellä kaupunkipyörällä tai jokilaivalla. Kulkua ohjaa henkilökohtaisesti räätälöity aarrekartta. Hop-on hop-off -palvelun itseohjautuvien autojen kyytiin voi hypätä tuttuun perusreittien varrelta. Kun koko kaupunki on museo, sijaitsee näyttely kaikkialla, ja päärakennus muuntuu vastaanoton kaltaiseksi pääkallopaikaksi.

Fyysinen museorakennus yhdistyy paitsi

"[...]tää meidän systeemi yhdistäisi keskustan ja eri alueet, toisi esille Turun erilaiset kasvot erilaiset sesongit ja tekis samalla myös erilaisista kohteista helposti saavutettavia."

Aineistossa esiintyy kommentteja, kuvailuja ja myös toiveita selkeästä ja erottuvasta päärakennuksesta. Se on näyttävä, erottuva ja vaikuttava wow-maamerkki. Museorakennuksen arkkitehtuuri on tunnistettavaa ja elämyksellistä, ja se antaa Turun kaupunkikuvaan omaleimaisen lisän. Mahdollinen jo olemassa olevien tilojen hyödyntäminen uuden museon käytössä nähtiin paitsi kustannustehokkaana ratkaisuna, myös aidosti kiinnostavana Turun historialliseen rakennuskantaan tutustumisen kannalta. Koska päätökset museon sijainnista tai arkkitehtuurista tulevat ajankohtaiseksi vasta mahdollisen myönteisen päätöksen jälkeen suunnittelun myöhemmässä vaiheessa, ne eivät olleet osallisuusverstaasprosessissa keskeisiä.

Huolimatta siitä, sijaitseeko museo yhdessä vakiintuneessa paikassa vai ympäri kaupunkitilaa, sen läsnäolo arjessa koetaan tärkeäksi. Museo ei eristäydy muista elämänalueista, vaan on siellä, missä ihmiset liikkuvat. Ulkopuolisille toimijoille museorakennus tarjoaa käyttöön inspiroivia, innovatiivisia ja muunneltavia projektituloja. Tilankäyttö on kekseliästä ja hyödyntää kaikkia ulottuvuuksia. Tiloilta toivotaan monikäyttöisyyden lisäksi myös ilmavuutta ja selkeyttä. Seikkailun ja fantasian hengessä ehdotetaan ka-

“Ulottuu veden/maan alta pilviin.” ninkolomaista mysteerirakennusta tai labyrinttimaista museota, jonne kävijä voi uppoutua kuin Liisa ihmemaahan.

Palveluelämyksen ajateltiin laajenevan myös ajallisesti sekä ennen että jälkeen vierailun. Käynti alkaa jo kotisohvalta. Tällöin museo luo odotuksia, tarjoaa vaihtoehtoisia toimintoja ja perspektiivejä sekä kutsuu tiedon ääreen. Museossa käyneet vievät mukanaan käyttäjäryhmäkohtaisesti kohdennettuja palveluita, ja tiedonjanoisilla on pääsy takaisin sisältöjen äärelle riippumatta heidän fyysisestä sijainnistaan.

4.2 Sisällöt

Verstaista kootussa aineistossa esiintyy useita ideoita siitä, mistä unelmien museo kertoo. Sisällölliset ajatukset olemme jakaneet kolmeentoista alateemaan. Koska osallistujien toivomat sisällöt nivoutuvat yhteen edellä esitettyjen toimintojen kanssa, esitämme ne liiallista toistoa välttääksimme tiivistetyssä muodossa.

Turun kaupungin ja rakennustaiteen historia

Teemassa painottuvat Turun arkkitehtuuri, historiallisesti kehittynyt kaupunkikuva ja Turku eri aikakausien keskeisenä kohtaamispaikkana. Turun kaupungin historian kerroksellisuus sekä historia katu-

”Kierroksella saa nähdä katukuvasta purettuja rakennuksia esim. virtuaalisesti katukuvassa (tai jopa uudelleen, vanhojen piirrustusten perusteella rakennettuina)”

kuvassa ja muistomerkeissä halutaan näkyväksi. Museo levittäytyy eri pisteisiin Turussa hyödyntäen historiallista rakennuskantaa ja nykyisiä arkeologisia kaivauksia. Rakennustaiteen historiaa esitetään kerrottavaksi tietokonesimulaatioiden kautta, joissa asiakas voi esi-

merkiksi rakentaa ”mesenaattina” Turun uusiksi. Paikallishistoriallisena ideana halutaan tutustua virtuaalisesti oman asuinkorttelin historiaan ja sen historiallisiin asukkaisiin. Ilmeinen rakennettuun kaupunkikuvaan liittyvä aihe on myös Turun tauti, jota halutaan puida monesta näkökulmasta.

Turun palo

Vuoden 1827 Turun palo koetaan historialliseksi katastrofiksi, joka muutti kaupungin historiaa. Erityinen kiinnostus foorumeissa heräsi mahdollisuuden leikitellä vaihtoehtoisilla historioilla onnettomuuteen liittyen. Mitä kävijä olisi voinut aikalaisena tehdä Turun palossa, ja millainen Turun tai Suomen historia olisi, jos paloa ei olisi tapahtunutkaan? Millaista taidetta hävisi ja millaista tietoa katosi? Ja toisaalta, kun tuhkasta nousi uusi Turku, mille uudelle palo antoikaan tilaa?

”Turun palon kokeminen virtuaalisena: vaikuttava, herättävä ja ehkä jopa vähän adrenaliinia nostattava”

Aurajoen historia

Aurajoki ja jokivarsi ovat ideoissa läsnä Turun läpi kulkevana valtimona sekä luonnon ja rakennetun ympäristön kohtaamispaikkana. Joki on kiintopiste, jonka ympärillä historialliset tapahtumat ovat kehkeytyneet ja josta ihmiset ovat vuosisatojen saatossa eläneet. Aurajoen varrelta halutaan kuulla sekä yksittäisten ”pyykkärimummojen” että globaalien merikaupan historioita. Aurajokea pitkin kulkemalla

päästään kokemaan moniaistisesti eri historialliset ajat ja tapahtumat. Myös joen puhtaus ja sen veden laatu läpi historian kiinnostavat.

Turun, meren ja rannikon historia

Jokisuiston lisäksi Turku on rannikko- ja merikaupunki. Suomen ja Ruotsin yhteinen historia koetaan erityisen näkyväksi Turun ja Tukholman välisessä meriyhteydessä. Turun saaristo ja laivanrakennusteollisuus tuovat oman leimansa alueen historiaan ja nykyisyyteen. Mielenkiintoisena lisänä mainitaan halu päästä tutkimaan Turun merialueiden ja Aurajoen suun pohjaa eläimiseen ja historiallisine esineineen.

”Merimatkan historia yhdistetään saaristomatkailuun, tehdään yhteistyötä yli kuntarajojen: kaupungista sisäsaariston kautta ulkosaaristoon”

Kielten ja murteiden historia

Turun kansainvälisyys, katukuvan käytetyt monet kielet ja Turun murre kiinnostavat. Millaisia kieliä ja murteita puhuttiin Turussa eri aikakausina? Miten kielet vaikuttivat toisiinsa ja mitä sanat kertovat historiallisista tapahtumista ja muutoksista? Olisiko teknologian avulla mahdollista kääntää ja oppia eri aikakausien kieliä? Entäpä mihin suuntaan nykysuomi ja Turun murre kehittyvät globaalissa maailmassa?

”Mitä kieliä kuultiin vaikkapa v.1653 Turun torilla? Entä vuonna 2016? Vuonna 2029?”

Ruoka- ja juomakulttuurin historia

Verstaissa haluttiin erityisesti tehdä ja maistaa aitoja historiallisia ruokia ja juomia. Itse makuelämysten lisäksi halutaan ymmärtää laajemmin ruokakulttuuria, ruokailutapoja sekä ruoan tuotantoketjuja. Ideassa ”Turku fuusiokeittiössä” asiakas valmistaa ja yhdistelee itse makuelämyksiä eri aikakausien resepteistä. Elämysten mahdollistajaksi ehdotetaan Turun ja sen lähialueiden ravintoloita, panimoita ja lähituottajia sekä eri aikakausien ruokateemateilijöitä.

Mikrohistoria

Aineistosta nousee esiin kiinnostus mikrohistorialliseen kokemiseen. Eritoten panottuivat halu kokea historiallinen aika yksittäisen aikalaisen silmin tai erityisryhmien kautta. Aikalaisnäkökulman muutta-

*”Voi kokeilla minkälaista on olla aatelin
1700-luvulla tai voi kokeilla minkälaista on
olla rahvaana tai mitä tahansa.
Todellisuuden muuntaminen ja
vaihtoehtotodellisuuksien rakentaminen.
Eli semmonen vallantunne.”*

minen ja historiallisten tapahtumien ymmärtäminen eri perspektiiveistä kiinnostavat. Mieluisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi arjen kokeminen ”unohdettujen” kansalaisten silmin tai toisaalta Turun ja Suomen kohtalonviivojen vetäminen suurmiesten roolissa. Miltä tuntuu olla köyhä keskiajan Turussa, elää ylioppilaselämää 1920-luvun Turussa tai olla koululainen etu-

penkissä Agricolan opissa? Myös kanssakäyminen ja vapaa vuorovaikutus historiallisten merkkihenkilöiden, alueen tunnettujen hahmojen ja tavallisten kansalaisten kanssa sytyttävät. Toivelistalta löytyvät esimerkiksi karaoke Matin ja Tepon ja rupattelu Turun linnan vartiosotilaan kanssa.

Kestävä kehitys ja pedagoginen rooli

Museon arvokas kasvattajarooli näkyy halussa toteuttaa museon näyttelyt kestävän kehityksen mukaisesti ja vastuullisesti. Historian museo on taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävästi toteutettu. Mahdollisuutena esitetään jopa Turun menneisyydestä ja tulevaisuudesta kertomista sosiaalisen, poliittisen ja ekologisen kestävän kehityksen näkökulmasta. Mitä on tehty ja tulisi tehdä ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi, suvaitsevaisuuden voimistamiseksi tai yhteisöllisyyden vahvistamiseksi? Miten eri marginaaliryhmät ovat eläneet Turussa? Nämä teemat korostuvat erityisesti museon pedagogisen tehtävän kautta lapsille ja koululaisille suunnatun sisällön kautta.

*”yhteisöllisyyden lisääminen,
muuttuvan maailman ymmärtäminen,
ihmisen arvostaminen ja tasa-arvo”*

Elämyksellinen Turun kokeminen eri kulkuneuvoilla

Turun viheralueilla, kaduilla, jokivarressa ja rannikolla halutaan samoilla, ajella ja purjehtia eri aikakausien eri kulkuneuvoilla. Kulkuneuvojen operoiminen, historiallinen matkaseura ja aikakausi mahdollistuvat joko simulaattoreiden tai virtuaaliulottuvuuden avulla. Miltä tuntuisi purjehtia kalastajaveneellä rannikkoa pitkin, juosta Paavo Nurmen kanssa Ruissalossa tai ajella raitiovaunulla Turun keskustassa? Liikenteen historia ja sen kytkeytyminen Turun kaupunkikehitykseen koetaan ylipäätään tärkeänä aiheena. Yksityisautoilun, julkisen liikenteen ja pyöräilyn historia kiinnostavat.

Tieteen ja kehityksen historia

Monien erityistieteiden ja tiedonalojen historiat koetaan kiinnostaviksi (uusiutuvat energiat, kommunikaatio, jätehuollon kehittyminen) ja samalla kaivattiin tieteellisen kehityksen ja syys-seuraussuhteiden museota. Aikaperspektiivissä kaivattiin limittyneisyyttä ja mahdollisuuksilla leikkimistä; kiinnostavaa olisi tietää jo tapahtuneen biologisen evoluution, kulttuurin muuttumisen ja tieteen kehityksen lisäksi, mitä vielä vaikeasti kuviteltavaa tulevaisuus tuo tullessaan. Kehitykseen liittyen kaivataan Turun ja ihmisen roolin suhteuttamista ympäröivän maailman ja jopa maailmankaikkeuden kehitykseen.

*"[...]Historiaa hyvinvoinnin
kehityksen näkökulmasta
Ammattien historiaa
Toimeentulon historiaa"*

vaa olisi tietää jo tapahtuneen biologisen evoluution, kulttuurin muuttumisen ja tieteen kehityksen lisäksi, mitä vielä vaikeasti kuviteltavaa tulevaisuus tuo tullessaan. Kehitykseen liittyen kaivataan Turun ja ihmisen roolin suhteuttamista ympäröivän maailman ja jopa maailmankaikkeuden kehitykseen.

Turun historian kytkeytyminen ympäröivän maailman muutokseen

Turku ei ole saari. Tuloksissa nousi esiin Turun vuorovaikutus lähialueeseen, Suomeen ja ulkomaihin, sekä vertailu elämään, kulttuuriin ja kehitykseen tiettynä aikakautena jossain muualla maailmassa. Kiinnostavaksi koetaan, millaisin eri tavoin ja äänenpainoin aikalaiset ja historioitsijat ovat kertoneet Turkua ja esimerkiksi sen ystävyyskaupunkeja koskettaneista historiallisista tapahtumista. Turun historia ei ole vain paikallishistoriaa, vaan kaupungilla ja sen toimijoilla on ollut merkittävä rooli Suomen historiassa Ruotsin vallan ajoilta aina nykypäivään saakka. Yhteinen historia paitsi Ruotsin, myös Venäjän kanssa koettiin mahdolliseksi tulevaisuuden vetovoimatekijäksi museossa.

Yliopisto- ja koulukaupunki

Turun yliopistolla on vankka asema kaupungissa. Eri aikakausien koululaisten ja ylioppilaiden elämä, oppiminen ja opinnot koetaan kiinnostavina. Millaista oli elämä Turun akatemian aikoina? Miten Turun yliopisto on vaikuttanut kaupungissa ja mitä vaikutteita se on tuonut Turkuun?

Kulttuurikaupunki

Kulttuurielämä eri aikakausien Turussa koetaan kiinnostavana. Erityisesti mainittiin festivaalien ja Ruisrockin, kaupunkitapahtumien, undergroundin ja teatterin historiat. Turussa kuvatut elokuvat antavat kaupungin historialle omaleimaisen kerroksen, jota myös museon toivotaan hyödyntävän elämyksellisenä lisänä. Muotoilun historia koetaan vetovoimaiseksi aihealueeksi. Turun urheiluhistoria halutaan nostaa keskiöön. Paavo Nurmen lisäksi huomioidaan uudet menestyneet urheilijat, kuten turkulaiset jääkiekkoilijat.

*"Turku by night
Tom of Finlandin jalanjäljillä"*

4.3 Toimijat

Läpi verstaasprosessin nimettiin erilaisia tahoja, osajia, asiantuntijoita ja organisaatioita, jotka olisivat mahdollisia kumppaneita museon toteuttamisessa. Toimijoita pohdittiin toiminto- ja sisältöideoiden yhteydessä, joten ne ovat luonnollisesti kytköksissä kahteen edelliseen kategoriaan. Ajatuksena on, että Turun kaupunki ja Museo-keskus suunnittelevat ja toteuttavat uudenlaisen Historian museon monialaisen yhteistyön voimin. Yhteistyömahdollisuuksia nähtiin niin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa, järjestökentässä, kolmannen sektorin toimijoissa, taiteilijoissa ja erilaisissa kulttuuritoimijoissa kuin matkailualalla ja yrityksissä. Verkosto-omaisuus sekä museo eräänlaisena alustana tai koordinoijana useille toimijoille nousee vahvasti esille aineistosta.

Turun kaupungin lisäksi Historian museon sidosryhminä ja yhteistyökumppaneina nähdään ympäröivät kunnat, maakunta sekä valtio. Kansainvälisistä yhteistyökumppaneista mainittiin esimerkiksi maailman muut museotoimijat, joiden kanssa yhteistyö on vuorovaikutteista. Museon suunnittelussa, toiminnassa ja ylläpidossa on ajatuksena hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten osaamista niin Turussa, Suomessa ja maan rajojen ulkopuolella. Historian- ja kulttuurintutkijat, pelitutkijat, taideakatemiaiset ja insinöörit tuovat oman osaamisensa museoon. Nousevista aloista kiinnostava on esimerkiksi digitaalinen humanismi.

Kaupungin monipuoliset kulttuuritoimijat ja -instituutiot, kuten kirjastot, ovat keskeisiä uuden museon yhteistyökumppaneita. Historian museo voi toimia jopa kaupungin ja lähikuntien kulttuuritoimijoita yhdistävänä alustajana. Teatterin ammattilaiset ja harrastusryhmät, elokuva-ala, tarinankertoajat, draamaosaajat sekä dramaturgit nähdään toteuttamassa elämyksellistä museota.

Alueen elinkeinoelämä kaavaillaan mukaan museon toteuttamiseen ja samalla hyötymään sen toiminnasta. Teknologioiden myötä IT-alan yritykset ja instituutiot nähdään keskeisinä yhteistyökumppaneina. Visionäärit, teknologiavelhot ja pelaamista yhteiskunnallisiin tarkoituksiin soveltavat firmat ovat mukana

”[...]tällainen yhteistyö pitää olla nimenomaan aitoa yhteistyötä siinä mielessä, että siinä ei ole ikään kuin tilaajaa ja tekijää vaan sillä tavoin, että se on aitoa yhteistyötä niitten toimijoiden kanssa, joita täällä kaupungissa erittäin paljon on.”

”Yhteistyötä tehdään paljon kaupungin sisällä. Esim. liikuntapalveluiden kanssa voidaan suunnitella tehtäväkokonaisuuksia.”

*”Ideana voisi olla esimerkiksi, että olisi
semmoinen joku näyttely x, kohde x, tekstiili-
teollisuuden historiasta ja sen ympärille olisi
sitten kokoontunut designia, vaateputiikkeja
kaikkea tällasta niinku raikasta
kaupallista toimintaa.”*

toteuttamassa museon toimintoja. Elämykselli-
syyden ja aktiivisen toiminnan tematiikat näkyivät
esimerkiksi mainintoina leikkivälinevalmistajista
ja liikuntapuistoista. Myös elämysteollisuuden
osaajat nähtiin mahdollisina toteuttajina. Matkai-
lutoimijat ja erilaiset kulutusorganisaatiot ovat
luonnollisesti yhteistyökumppaneita. Turku on
tunnettu ruokakaupunki, ja yhteistyötä tehdään

ravintolayrittäjien kanssa. Yhteistyökumppani voi olla myös sponsori tai entisaikojen henkeen mese-
naatti. Yhteistyötä voidaan tehdä kiinteistöjen hallinnoitsijoiden kanssa.

Erilaisia ammattiryhmiä kuulutettiin mukaan laajasti ja ennakkoluulottomasti yli alarajojen. Taidema-
ailman toimijat työskentelevät yhdessä insinöörien kanssa. Moniammatilliset innovaattorit, pelintekijät,
antropologit, pedagogit ja arkkitehdit ovat mukana toteuttamassa unelmien museota. Virtuaaliodellisuus-
den sovelluksia suunnittelemassa ovat teknologiavelhot yhdessä muotoilijoiden kanssa. Myös olennai-
sesti kulttuurimatkan osana nähtävät ammattikunnat, kuten oppaat ja markkinoinnin asiantuntijat laske-
taan osaajajoukkoon.

Erilaiset järjestöt ja yhdistykset muodostavat tärkeitä sidosryhmiä, joilla on toteutukseen ja sisältöihin
liittyvää asiantuntijuutta. Vammaisjärjestöt,
kaupunginosajärjestöt sekä Turku-seura
mainitaan esimerkkeinä kolmannen sektorin
toimijoista. Osallisuuden teemat näkyivät
vastauksissa laajasti. Kaupunkilaiset ja museoyleisö osallistuvat toimintaan, tiedon luomiseen ja pää-
töksentekoon. Koululaiset sitoutuvat museoon jo osana opetussuunnitelmaa. Tapahtumat ja myös
tieto voivat olla joukkoistettuja. Turkulaiset ovat tärkeitä kokemusasiantuntijoita erityisesti kaupungin
mikrohistoriaa koskevan tiedon kartuttamisessa. Aineistossa nimettyjen intressi- ja sidosryhmien sekä
yhteistyökumppanien laaja kirjo heijastelee foorumisarjaan osallistuneiden monipuolisia taustoja. Yli-
päättään aineiston ideat toimijoista kertovat myös innokkuudesta osallistua.

*”ihmiset toisilleen, moniammatillisesti
– joukkovoima, yhteisön tuottamat ideat, [...]”*

5. NELJÄ TULEVAISUUSKUVAA HISTORIAN MUSEOSTA 2029

Seuraavaksi esitämme neljä verstastulosten pohjalta analysoimaamme erilaista tulevaisuuskuvaa Historian museosta vuonna 2029. Tulevaisuuskuviin olemme tiivistäneet työskentelyn keskeisiä teemoja ja ideoita tarinalliseen muotoon. Analyysissa olemme terävöittäneet tulevaisuuskuviin keskinäisiä eroja. Tulevaisuuskuvilla emme pyri ennustamaan tarkasti Historian museon mahdollisesti toteutuvaa muotoa. Kuvat eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan jokainen niistä esittää erilaisen näkökulman tulevaisuuden museoon kuudessa foorumissa tuotetun aineiston pohjalta. Käytännössä tulevaisuuden museo voisi koostua jokaisen tulevaisuuskuvan osista. Kuvat on tarkoitettu erityisesti keskustelun ja ajatusten herättäjiksi siitä, minkälainen museo voisi olla.

Tulevaisuuskuva 1 <i>Maailma Turussa, Turku maailmalla</i>	Tulevaisuuskuva 2 <i>Museoiden aarrekartta</i>	Tulevaisuuskuva 3 <i>Tunne ihmisen historia</i>	Tulevaisuuskuva 4 <i>Aikamatka kukoista- vaan Turkuun</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Turun historian merkkitapahtumat suhteessa maailmanhistoriaan • Museorakennus itsessään jo keskeinen nähtävyys • Moniaistinen ja innovatiivinen virtuaalitekнологia • Globaaleilla kehityskuluilla ja makrotason syy-seuraussuhteilla leikkittely 	<ul style="list-style-type: none"> • Historian museon toiminnalliset tehtäväpolut ympäri Turku • Varsinaista päärakennusta museolla ei ole • Historiaan tutustutaan itse tekemällä ja kokeilemalla • Tiivis yhteistyö kulttuuritoimijoiden verkoston kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Museo on ihmisten ja moniäänisten historioiden olohuone • Kävijällä on valta tehdä ja jakaa omia tulkintoja historiasta • Historia avautuu moninäkökulmaisina mikrohistoriallisina tarinoina • Museo tuo ihmisiä yhteen ja edistää empatiaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Museorakennuksesta pääsee kiertoajeluille lähialueen historiallisiin kohteisiin • Kohteet kertovat eri aihepiirien historioista Turun alueella • Yhteistyöyritysten palvelut syventävät museolämystä päärakennuksessa ja kaupungilla

5.1 Tulevaisuuskuva 1: Maailma Turussa, Turku maailmalla

- *Museo on keskeinen nähtävyys ja se kertoo Turun historian merkkitapahtumista suhteessa maailmanhistoriaan*
- *Kävijä kokee historian moniaistisesti innovatiivisen virtuaalitekniikan avulla: hän paitsi näkee, myös tuntee, haistaa ja maistaa toiset aikakaudet*
- *Museokävijä tarkastelee historian käännekohtia haluamastaan näkökulmasta ja hakee niille kaikuja maailmalta*
- *Kielitekniikat mahdollistavat museoiden sisältöjen vertailun kansainvälisesti yli kielirajojen*
- *Globaaleilla kehityskuluilla ja makrotason syy-seuraussuhteilla leikitellään: entäpä jos Turku ei olisi-kaan palanut?*

Vaikuttaminen alkaa jo ulkona, kun Historian museon rakennus pysäyttää kulkijan erottuvana maa-merkkinä. Julkisivu on tuttu matkailujulkaisuista sekä sosiaalisesta mediasta, ja arkkitehtuurinsa ansiosta rakennuksesta on nopeasti tullut yksi Suomen tunnistettavimmista matkailunähtävyyksistä. Museon oman kaupan lisäksi kävijöitä palvelee sen ympärille kehittynyt kukoistava laadukkaiden designpuotien keskittymä. Ruokakaupungin herkullisinta kärkeä edustava ravintola tarjoaa lähiruokaa innovatiivisella mutta historiallisella otteella.

"[...]museo ei ole enää vain semmonen yhdessä paikassa oleva instituutti, jota varten sinun pitää mennä jonnekin, jotta sä saat semmosen täydellisen kokemuksen, vaan museopalvelut voivat ihan yhtä hyvin virtualisoitua."

Uusi museo ulottuu näyttävän päärakennuksensa seinien ulkopuolelle, kiitos taitavan ja uraa uurtavan virtuaalitekniikan osaamisen. Kaikkialla läsnä olevan virtuaaliteknologian avulla kävijä pääsee kulkemaan yhä syvempiin historian kerroksiin ja Turun lähiympäristöön. Rakennus toimii historiallisen tiedon hermokeskuksena, josta on mahdollista luoda virtuaaliyhteys yhteistyömu-

seihin globaalisti. Turussa sijaitsevan Historian museon antiin voi tutustua mistä päin maailmaa tahansa, ja Turusta käsin pääsee myös kurkistamaan muiden maiden kehityskulkujen kiemuroita. Ystävyyskaupungit museoineen ovat läsnä reaaliaikaisesti. Kielimuurit eivät ole tuottaneet päänvaivaa enää vuosiin, sillä sisällöt ja merkitykset kääntyvät mille tahansa kielelle vaivatta. Kävijöitä ottavat vastaan lukuisia kieliä puhuvat hologrammioppaat. Nämä mi-kaelagricolat, paavonurmet sekä matit ja tepot on räätälöity esiintymään ryhmän koostumuksen ja mielenkiinnon kohteiden mukaan.

"Historian ja tulevaisuuden museo on kerroksellinen esittäen aikakausinäköymiä Turusta, Suomesta ja maailmasta alkaen varhaisista ajoista jatkuen pitkälle tulevaan."

Näyttelyn näkyvä ja päällimmäinen taso pureutuu Turun historiaan ja sen merkkitapahtumiin. Fyysisen näyttely-ympäristön lisänä kävijän saatavilla ovat laajemmat digitaaliset kokoelmat. Uusimmat lisätyn todellisuuden sovellukset avaavat niihin linkittyvät maailmanhistoriallisten tapahtumien kerrokset ja verkostot. Historian suuret jatkumot avautuvat virtuaalitodellisuuden avulla kokemukselliseksi ja moniaistiseksi aikavaellukseksi. Historian käännekohtia voi tarkastella haluamasta näkökulmasta ja hakea niille kaikuja maailman kolkista. *Mitä tapahtui Turussa Ruusujen sodan aikaan? Entäpä kuinka Lontoo kuohui kun Suomi soti vuonna 1918? Millä eri tavoin samasta tapahtumasta kerrotaan eri puolilla maailmaa?*

*“Oikeassa elämässä, kun tehdään
valintoja, niitä ei voi perua.*

*Unelmien museossa valinnat voi tehdä
joka päivä uudestaan.”*

Historian museossa jokainen kävijä saa tarttua vallan kahvaan, jota vääntämällä hänen eteensä avautuvat vaihtoehtoiset rinnakkaistodellisuudet ja tapahtumien ketjut. *Mitäpä jos Turku olisikin vielä maamme pääkaupunki?* Tänne tullaan muuttamaan Turku ja sitä kautta myös maailmaa!

Museo ei ole enempää eikä vähempää kuin vaihtoehtoisten menneisyyksien ja tulevaisuuden skenaarioiden simulointikeskus.

Historiakokemus on myös moniaistinen: ajan kerroksiin johtavien lisätyn todellisuuden käyttöliittymien kautta kävijä voi sukeltaa keinotekoiseen ympäristöön, jossa hän paitsi näkee, myös tuntee, haistaa ja maistaa toiset aikakaudet.

Historian museo on osa kotimaista ja kansainvälistä museo- ja kulttuurimatkailun verkostoa. Teknologia mahdollistaa aktiivisen kansainvälisen yhteistyön, ja sen avulla kävijä pääsee samoilemaan myös muiden museoiden kokoelmiin. Tarvittaessa tiedon lähteille pääsee myös kotisohvalta käsin etäyhteydellä. Käynti museossa voi alkaa tai jatkua missä vaan.

“Ja nämä museokokemukset, mitkä sitten tuotettaisiin, niin vois olla ihan yhtä hyvin siellä museossa tapahtuvia, mutta niistä vois tehdä myös mobiilikokemuksia, jolloin ne teknologiat, mitä ihmisillä on jo omasta takaa, niin niitten kautta voidaan jo kokea niitä museon palveluita[...].”

5.2 Tulevaisuuskuva 2: Museoiden aarrekartta

- *Museokävijä löytää Historian museon toiminnallisia tehtäväpolkuja ympäri Turku.*
- *Museopolut on luotu hyödyntäen Turun museoita, muistomerkkejä ja historiallista rakennuskantaa*
- *Polku ja sen vaikeustaso valikoituvat kävijän tai kävijäryhmän mukaan*
- *Historiaan tutustutaan itse tekemällä ja kokeilemalla, aitojen esineiden sekä lisätyn todellisuuden kautta*
- *Museon tapa yhdistää tietoa, toiminnallisuutta ja pelillisyyttä houkuttelee erityisesti lapsi- ja koulu-laisryhmiä*
- *Tiivis yhteistyö kulttuuritoimijoiden verkoston kanssa, mukana laaja joukko draaman, tarinankerronnan, elokuva-alan ja taiteen ammattilaisia*

“On 4. syyskuuta vuonna 1827. Turun Akatemian tähtitieteen observaattori Argelander havahtuu Vartiovuorenmäellä kirkonkellojen soittoon ja hälyyn. Hän haistaa savun sieraimissaan, ja ikkunasta kajastaa pahaenteisesti. Kapeakujaisen kaupungin pahin pelko on käynyt toteen, 🔥 tuli on päässyt irti! 🔥 Nyt on toimittava nopeasti ja pelastettava Akatemian mittaamattoman arvokas kirjakokoelma ja maalaukset!”

Näin kuuluu yksi Historian museon kaikkien aikojen suosituimman tehtäväpolun, *Liekin*, ensimmäinen rasti. Palataan kuitenkin Argelanderiin tuonnempana. Turku on nimittäin täynnä vastaavanlaisia tehtäviä. Kaupungissa risteilevien polkujen varrella kävijä seikkailee läpi Turun historian ja etenee selvittämällä toiminnallisia ja terävää mieltä vaativia pulmia erilaisissa kohteissa. Arvoituksia ja tehtävärasteja on upotettu historialliseen rakennuskantaan, muistomerkkeihin ja kulttuurikohteisiin. Tilanteet voivat vaatia yhteistyötä, liikunnallista suoritusta, monivalintaa tai itse tekemistä. Vaihtoehtoisesti polkuja voi kiertää keskittymällä kohteissa sijaitseviin esineisiin.

Historian museossa ei ole enää vuosiin ollut varsinaista pää-rakennusta, vaan sen kiintopisteeksi on muodostunut tehtäväpolkuja välittävä museoasema jokirannassa. Täältä tiedetään aloittaa, mikäli museosuunnistuksessa halutaan turvautua vanhaan kunnon paperikarttaan digisovelluksen sijaan.

Historian museo on oikeastaan läsnä kaikkialla. Se lomittautuu tiedon ja toiminnan kerroksiksi koko kaupunkikeskustan päälle. Rastit sijaitsevat ulkona kaupunkikuvassa, kumppanimuseoissa ja eri yhteistyötahojen tiloissa. Osa kohteista on sijoitettu museokoteihin, varta vasten tietyn aikakauden mukaan sisustettuihin asuntoihin ja kiinteistöihin. Sisältöjä toteutetaan yhteistyössä erityisesti kulttuuritoimijaverkoston kanssa. Polkujen varrella historiaan eläydytään draaman keinoin. Fyysisen ympäristön ja esineistön lisäksi kokemusta syventää virtuaalitekhnologia, jonka kautta Turun kaduille voi projisoida

“Näyttelyesineet toimivat lähtökohtana/avaimena museopoluille.”

historian loputtomat kerrokset ja tarinat, 2010-luvulla suosion saavuttaneen Pokemon GO -pelin tyyliin.

Polkujen vaikeustasot valikoituvat kävijän tai kävijäryhmän toiveiden mukaisesti. Paikat on mahdollista kokea eri tavoin sisältöjä varioimalla. Koululaisten tehtävät ovat yksinkertaisempia ja toiminnallisempia, eläkeläisten taas elämäkokemusta hyödyntäviä. Polut ja niiden sisällöt voi valita muotoutumaan interaktiivisesti käyttäjän valintojen mukaan. Museota voi ikään kuin "pelata läpi kaupungin", tai sen yksittäisiin pisteisiin voi piipahtaa käymään hetkeksi kerrallaan. Kaupungilla asioivasta saattaa tulla museokävijä myös täysin yllättäen; Historian museon satelliittipisteenä toimivan käsityöpuodin ostostelija kiinnostuu kaupassa sijaitsevasta vitriinistä, ja löytää itsensä vaeltamasta kohti seuraavaa polun kohdetta.

"Tämän kautta voidaan löytää Turusta uusia, vähemmän tunnettuja alueita ihmisten löydettäväksi"

Museon tapa yhdistää tietoa ja toiminnallisuutta houkuttelee erityisesti lapsiperheitä ja koululaisryhmiä. Rastien suunnittelussa on otettu huomioon yksilölliset tavat oppia. Erityisesti panostetaan itse tekemiseen ja kokeiluun. Historian museo onkin yksi Suomen koulujen suosituimpia luokkaretkikohteita. Tehtävien teemat varioivat myös mikro- ja makrotasojen välillä Turun Lyypekkiin suuntautuvan kaupan järjestelystä aina nuoren ylioppilaan toimeentulotaisteluun saakka.

"Et jos mennään historiallisiin tapahtumiin, niin osa voi olla tosi raakoja, Et sit olisi niinku lasten, sit olis opetusversio ja sit olis K-18[...]"

Lapsiperheet ja koululaiset eivät ole ainoa museon kohderyhmä. Kaupungilla on kerrotavana omat tarinansa myös aikuiselle yleisölle. Turun synkkää kulttuuriperintöä käsittelevä tehtäväpolku tutustuttaa kävijät kaupungin vaaralliseen menneisyyteen. Aarrekartta ohjaa historiallisten rikosten äärelle Kakolaan, satakakapakaan tai Raunistulaan, jossa tehtävänä on yrittää hankkia pimeä pullo ilolientä.

Entäpä poloinen Argelander? Eipä hätää, sillä neuvokas joukko Kesälahden kuudesluokkalaisia pelasti observaattorin pinteestä, ja on aika siirtyä kartalla eteenpäin. Se osoittaa Urheilupuiston suuntaan, jonka alla on kuulemma jännittäviä luolia...

5.3 Tulevaisuuskuva 3: Tunne ihmisen historia

- Museo on ihmisten ja moniäänisten historioiden risteysasema ja kaupunkilaisten olohuone
- Aulatila kutsuu kävijöitä kohtaamisiin ja viihtymään
- Kävijällä on valta tehdä ja jakaa omia tulkintoja historiasta
- Historia avautuu elämyksellisinä ja moninäkökulmaisina mikrohistoriallisina tarinoina
- Museo mahdollistaa arvokeskustelun. Monenlaiset näkökulmat ja kosketus menneisyyteen vahvistavat empatiaa ja ihmisyyden ymmärtämistä
- Kansalaiset ja pienyrittäjät tuottavat palveluita ja tapahtumia museoon

Valtavaa museoaulaa täplittävät säkkituolit ja pöytäryhmät. Ihmiset ovat uppoutuneet keskustelemaan, suunnittelemaan ja lukemaan yhdessä. Valoisa tila on kaupungin olohuone ja tapaamispaikka, jonne voi tulla mihin aikaan vuorokaudesta tahansa. Sinne tullaan viihtymään, pistäytymään, moikkaamaan kavereita, tutustumaan uusiin tuttuihin tai luomaan jotain uutta. Aula on monitoimitila, joka on auki yhdistyksille, yhteisöille, museokumppaneille ja yksittäisille vierailijoille. Erityisen suosittuja museossa ovat historialliset ravintolapäivät, jolloin aulatila täyttyy eri aikakausien turkulaisen fuusiokeittiön tuoksuista ja mauista, luonnollisesti aikakauden ruokailutilanteessa nautittuna. Pop-up -ravintolan voi laittaa pystyyn kuka vaan.

Ennen kaikkea aula on portti museoon, joka on yksilöllisten ja monitulkintaisten historiallisten kertomusten kokoaja. Eri näkökulmat mahdollistavat ajallisen vertailun ja tulkinnan. Keskiössä ei ole kuiten-

“Lähdimme mikrohistoriasta, eli tämä antaa välineen menneisyyden ymmärtämiseen mikrohistorian välityksellä. [Museo] antaisi toisenlaisia perspektiivejä ja kontaktipintaa menneisyyteen. Tämä vahvistaa empatiaa, on mahdollisuus todella kokea mitä perhe 200 v. sitten on kokenut”

“Tämä tila ei hiljene koskaan.

Se ei nuku koskaan.

Sinne saa aina tulla, se on aina

käytettävissä.”

kaan vain ihminen, vaan ihmisen ja ympäristön vuorovaikutus ja ihminen osana yhteisöä. Museo myös lajittelee näitä kertomuksia suurempien historiallisten tapahtumien ja kehitysten alle. Miten eri ihmiset kokivat sotavuodet, tai millaista oli elää teininä 1990-luvun laman aikaan? Miltä kuulostikaan keskustelu päivän polttavimmasta puheenaiheesta vuonna 1563, tai vastaavasti neljäsataa vuotta myöhemmin?

Laajemman tarinallisen kehyksen voi kokea aatelisen arjen tai Aurajoen pyykkimuijan silmin. Museo kokoaa yhteen loputtomia määriä vaihtoehtoisia yksilöllisiä näkökulmia menneisyyteen ja kutsuu kävijän mukaan luomaan omia tulintoja historiasta. Koska valintoja on paljon, niin on myös

mahdollisia museokäyntejäkin. Historian voi kokea läpi yhä uudestaan, joka kerta valitsemastaan eri perspektiivistä. Valta näkökulman valinnassa on kävijällä, eikä yhtä versiota historiasta enää ole.

Eräs museon hittituotteista on menneisyyskaima; simuloitu henkilö menneisyydestä, jonka elämää seurataan reaaliaikaisesti omassa arjessa. Kaimat luodaan museokävijän käyttäytymisen, preferenssien ja mitattujen tunnetilojen perusteella. Kaiman kautta kävijälle avautuu yksilöllinen näkökulma menneisyyden maailmaan ja suurempiin historiallisiin tapahtumiin. Kaimojen kautta museokokemus myös jatkuu fyysisen museon ulkopuolelle. Seuraamalla kaiman elämän edesottamuksia arjessa nykyisyyden ja menneisyyden erot ja samankaltaisuudet ovat hyvin käsinkosketeltavia.

Pienten ihmisten historioiden kautta museo sytyttää keskustelemaan tästä päivästä ja tulevaisuudesta. Simulaatioiden avulla voi tutkia kaupungin kaavaesityksiä ja pohtia niiden mahdollisia seurauksia. Kuka tahansa voi tallettaa kertomuksensa ja kokemuksensa muiden kuultavaksi. Suosittu osa museota on esimerkiksi historiallisia rakkaustarinoita kokoava alue, jonne lisätään uutta aineistoa aktiivisesti.

Kävijä myös kerää itselleen tärkeitä tiedot ja havainnot ja jatkaa syventymistä seuraavalla käyntikerällä tai kotonaan. Mobiililaitteensa voi halutessaan yhdistää aulan valtavaan datapintaan, joka kutsuu peremmälle. Täällä kietoutuvat yhteen menneisyyden ja nykyisyyden kohtalot. Museo toimii eräänlaisena empatiaa edistävänä sosiaalisena medianana, sekä verkossa että reaali maailmassa.

*”Kaiken ei tarvitse aina
olla dramaattista.*

Pieniä arkisia valintoja.”

*”Eli me nähtiin tää museo tämmösenä
keskustelukumppanina, jossa niin
kaupunkilaiset kuin tänne tulijatkin voivat
käydä ja miettiä, että mitä he ovat ihmisinä,
ja mikä on se ympäristö, jossa he elävät, ja
missä suhteessa historian kanssa voi käydä
sellasta keskustelua, joka vie ihmistä
kohti tulevaisuutta[...].”*

5.4 Tulevaisuuskuva 4: Aikamatka kukoistavaan Turkuun

- Museorakennuksesta pääsee hop on hop off -kiertoajeluille lähialueen historiallisiin kohteisiin
- Kohteet kertovat esimerkiksi kaupankäynnin, teollisuuden, koulutuksen, kirkon ja kulttuurielämän historiasta Turun alueella
- Aikamatkat taittavat historiallisiin kulkuneuvoin
- Päärakennuksen vetonaulana ovat kansainväliset vaihtuvat näyttelyt sekä Turusta ja sen lähialueista kertova pysyvä näyttely
- Laaja-alaisen yritysyrityksen kautta museo on itsenäinen taloudellinen toimija
- Yhteistyöyritysten palvelut syventävät museoelämystä sekä museon päärakennuksessa että lähialueiden kohteissa

Hevosvaunuiksi naamioitu itseohjautuva pikku-bussi pysähtyy Ruissalon kartanon pihaan. Uloskömpii "We love Turku" -lippalakkeihin sonnustautuneita kaukomatkalaisia. Teehetki tulee juuri sopivaan aikaan, sillä kartanon jälkeen on vielä edessä monta historiallista kohdetta Aurajoen varrella ja Turun ympäristössä; luostarin pienpanimo, Kunstenniemen kappeli ja lopulta päätepisteenä Historian museon päärakennus kaupungin keskustassa.

Museon päärakennus on toki vierailun kiintopiste. Sinne vetävät näyttelyt, toinen vaihtuva ja kansainvälinen sekä toinen Turun ja sen lähialueiden historiasta kertova pysyvä näyttely. Tärkeäksi osaksi mu-

*"Eremitaasin museon sivutoimipiste
- vaihtuvia näyttelyitä Turussa."*

seokäyntiä ovat kuitenkin muodostuneet aikamatkat, eli erilaiset kiertoajelut. Kohteina toimivat Turun ja sen lähialueen maamerkit, historialliset rakennukset ja kohteet. Matkat menneisyyteen nivoutuvat erilaisten teemojen ympärille, yksi keskittyy kaupankäynnin historiaan, toinen johdattelee kirkkohistorian vaiheisiin. Kolmas antaa osviittaa turkulaisesta seuralämästä eri aikakausina. Matkaa taitetaan asiaan kuuluvasti eri historiallisiin kulkuneuvoin. Jokivartta ja rannikkoa pitkin seilataan purjein ja höyryvoimalla, Turun kaduilla körötellään 50-luvun bussilla ja lähialueille päästään hevosvaunujen kyydissä.

"Kiertää turuilla ja toreilla (lähiöt ja naapurikunnat + koti- ja ulkomaat).

Vaihtuvat teemat.

Vaihtuvat kierrokset."

“Me taas ajateltiin, että tää historian museo koostuu monesta eri kohteesta, että siinä on mukana erilaisia yrityksiä, erilaista osaamista, erilaisia soluja. Ja me lähdimme ideoimaan tän ajatuksen pohjalta täyden palvelun turkulaista museobussia, joka voi olla vesibussi tai sitten se voi olla sähköbussi tai se voi olla ehkä raitiovaunu[...].”

Ahvenanmaan yhdistävä museoristeily. Teen äärellä virkistäytyvien kaukomatkaajien visiitin ajoitus on muuten erinomainen. Huomenna on aika laittaa lippikset vinoon, nimittäin seuraavan päivän pop-kiertoajelun pääte piste on 59. kertaa järjestettävä Ruisrock.

Sekä lähialueiden kohteissa että päärakennuksen myymälöissä yritykset tarjoavat monenlaisia palveluita ja tuotteita kävijöiden käyttöön. Pienpanimossa hörpätään luostariolutta ja lounaaksi nautitaan venäläisen keittiön 1800-luvun ateria. Vaatturilta voi tilata keskiaikaisen juhlapuvun. Leipomoissa, ravintoloissa ja puodeissa museokokemusta voi syventää tutustumalla 1800-luvun venäläiseen tarjontaan, 60-luvun undergroundiin tai 1800-luvun vaatekantaan. Aikakausiruoat on mahdollista myös tilata kotiin tai hotellille ruokalähettilä kauden. Kaupungin majoituspalveluiden rinnalle oiva lisä on museon b&b-palvelu, eli yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja myös yksityishenkilöiden kanssa toteutettu historiallisten kotien verkko. Täältä kävijä valitsee majoitusvaihtoehtokseen joko 1500-luvun yläluokkaisen kodin tai vaikkapa 1970-luvun opiskelijaboksin.

Historian museo on onnistunut solmimaan liike-elämän kanssa monipuolisia yhteistyökuvioita, jotka mahdollistavat kävijöille kokonaisvaltaisen kaupunkivierailun. Oheispalvelut kietoutuvat Historian museon ja sen sisältöjen ympärille, ja ne ovat räätälöitävissä kunkin kävijän toiveiden mukaisiksi. Turun ja Aurajokilaakson ravintola- ja majoitusala tarjoaa lisäpalveluita ja räätälöi museokokemusta kävijän tarpeen mukaan.

Turun uutta museota mainostetaan museo-, elämys- ja “shopping”-turismin yhdistelmänä. Eri-tyisen suosituksi on noussut Tukholman, Turun ja

“Museon päärakennus, se jossa on näyttelyitä, se on respa. Sieltä saa tiedot siitä, mihin majoitutaan, mistä se löytyy ja sieltä voi valita tuotetyypin.”

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Yhteensä 185 osallistujaa ideoi ja konseptoi unelmien Historian museota Turkuun kuudessa osallisuusfoorumissa marraskuusta 2016 helmikuuhun 2017. Läpi prosessin on näkynyt, että uutta museota pidetään kiinnostavana. Osallistujien aito into osallistua museon suunnitteluun on ollut nähtävissä. Toivommeikin, että analyysin lisäksi raportista välittyy myös se innostus ja ilo, jolla he ovat tulevaisuutta yhdessä visioineet.

Turkulaiset ja muut aiheesta kiinnostuneet tuottivat verstaissa runsaasti hienoja ideoita ja puhuttelevia toiveita tulevaisuuden museosta. Koko ideoiden kirjo on luettavissa jokaisen osallisuusfoorumien väliraportista. Tässä loppuraportissa on analyysimme lopputulos toiveista, odotuksista ja haaveista, joita foorumeiden osallistujat tulevaisuuden museolle asettavat. Viidennessä luvussa esittelemme aineiston pohjalta luodut neljä erilaista tulevaisuuskuvaavaa mahdollisesta Historian museosta. Neljäs luku summaa verstasyöskentelyn tulokset toimintoja, sisältöjä ja toimijoita koskeviksi aineksiksi tulevaisuuden museon rakentamiseen.

Maailma ja sen myötä myös museot ovat jatkuvassa muutoksessa. Kuten luvussa kaksi totesimme, moni entinen museon toimintatapa on kyseenalaistettu ja museot etsivät uudenlaisia toimintamuotoja. Museoilla on pitkä historia takanaan. Ne ovat aikanaan syntyneet ja muotoutuneet muuttuvan maailman murroksissa. Elämme jälleen tällaisessa murroksessa, joka asettaa museoille aivan uudenlaisia haasteita, joihin uusia toimintatapoja tulee sovittaa. Osallisuuden, jaetun asiantuntijuuden, verkostoituneen toiminnan, kompleksiseen maailmaan sijoitetun moninäkökulmaisuuksien sekä tunteiden ja empatian käsittelyn katsotaan kuuluvan nykymurroksen tarpeista nouseviin uusiin museotoimintoihin. Erityisesti digitalisoinnin kautta museot ovat maailmanlaajuisesti osana verkottunutta, keskinäisriippuvaista ja jännitteistä toimintaympäristöä. Uusi teknologia, jännitteet eri alueiden, toimintojen ja ihmisryhmien välillä sekä ympäristömuutosten tuomat uhat ovat asioita, joitka väistämättä vaikuttavat museotyöhön. Miten osallisuusfoorumien tulokset vastaavat näihin haasteisiin?

Osallistujien foorumeissa visioima uudenlainen Historian museo tuo neljän tulevaisuuskuvaavassa muodossa erilaisia ajatuksia globaaleihin haasteisiin ja kykenee siten vastaamaan megatrendien mukanaan tuomiin muutoksiin. Tulevaisuuskuvaavassa *Maailma Turussa, Turku maailmalla* museo välittää moninäkökulmaisen, tiedollisen ja moniaistisen kokemuksen Turun ja maailman historiasta kansainvälisten yhteistyömuotojen verkostonsa kanssa. Siten se toimii osana globaalia, kompleksista, keskinäisriippuvaista, verkottunutta ympäristöä, missä se voi välittää tietoa ja mahdollisesti tasapainottaa erilaisia jännitteitä. Tulevaisuuskuva *Museoiden aarrekatu* on osallistava, museokävijöiden itse tekemiseen ja toimimiseen perustuva ja koko kaupunkiin jalkautuva museo. Se on siten jaettua asiantuntijuutta tuottava ja uutta teknologiaa hyödyntävä, monialaisia ja moninaisia toimijoita yhdistävä, kaupunkiin juurtunut verkosto. Se

keskittyy tuottamaan kuvia ja ymmärrystä kompleksisesta maailmasta paikallisella tasolla. Tulevaisuuskuva *Tunne ihmisen historia* saattaa nykyhetkessä museokävijöitä yhteen ja yhteistoimintaan viihtyisissä, toiminnallisissa tiloissaan samalla, kun se avaa näkymiä kompleksisiin ihmisten ja ympäristön välisiin suhteisiin eri aikoina. Se tarjoaa mahdollisuuksia eläytymiseen, toisenlaisuuden ymmärtämiseen ja empatiaan, jotka voivat tukea ihmisiä muuttuvassa maailmassa toimimisessa. Tulevaisuuskuva *Aikamatka kukoistavaan Turkuun* kokoaa kansainvälisiä matkailijoukkoja Turkuun ja lähiympäristöön nauttimaan museon ja paikallisten yritysten tarjonnasta. Museo on verkottunut sekä kansainvälisesti että paikallisesti suurten ja vakaiden yhteistyökumppaneiden kanssa ja se tukee vahvasti paikallista yrittäjyyttä ja maakunnan vireyttä.

Unelmien Historian museo elää jo ihmisten ajatuksissa. Tulevaisuustyöskentelyn yhtenä tarkoituksena on ollut tehdä ne näkyväksi. Raportissa esitetyt tulevaisuuskuvat havainnollistavat paitsi eritasoisia toiveita museosta, myös paljon ajatuksellista tukea museolle. Mikäli Historian museo päätetään toteuttaa Turkuun, toimivat raportin tulokset uudenlaisen Historian museon suunnittelun tukena.

LÄHTEET

Ahmas, Kristina 2014. *Norsunluutornin purkajat. Jaettu johtajuus ja kollektiivinen asiantuntijuus museossa*. Acta Wasaensia 318, Liiketaloustiede 130, Johtaminen ja organisaatiot. Vaasa: Vaasan yliopisto.

Bryan, Jane & Munday, Max & Bevins, Richard 2012. Developing a Framework for Assessing the Socio-economic Impacts of Museums: The Regional Value of the 'Flexible Museum'. – *Urban Studies* 49(1), s. 133–151.

Dessein, Joost & Soini, Katriina & Fairclough, Graham & Horlings, Lummina (eds.) 2015. *Culture in, for and as Sustainable Development. Conclusions from the COST Action IS1007 Investigating Cultural Sustainability*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

Heimann Gurian, Elaine 2017. The importance of And. – *The MuseumNext. Melbourne conference at ACMI on 16 February 2017*. <https://www.museumnext.com/insight/the-importance-of-and/>, katsottu 1.3.2017.

Hiekkanen, Markus 2002. Kristinuskon tulo Suomeen. – Tuomas M. S. Lehtonen & Timo Joutsivuo (toim.), *Suomen kulttuurihistoria 1, Taivas ja maa*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Jungk, Robert & Müllert, Norbert R. 1987. *Tulevaisuusverstaat*. Helsinki: Keskinäisen Sivistyksen Seura – Suomen Lataamo.

Kangas, Anita 2002. Alueellisen taidepolitiikan syklit. – *Taiteen mahdollisuuksista enemmän. Taide- ja taiteilijapoliittisen ohjelmaehdotuksen oheisjulkaisu*, s. 32–38. Helsinki: Opetusministeriö.

Kangas, Anita & Hirvonen, Johanna 2001. Kulttuuriprojekti. *Euroopan unionin rakennerahastot, kulttuuri ja alueet*. Opetusministeriön EU-rakennerahastot -julkaisu 7 /2001. Helsinki: Opetusministeriö, EU-rakennerahastot.

Kiiski Kataja, Elina 2016. *Megatrendit 2016. Tulevaisuus tapahtuu nyt*. Helsinki: Sitra.

Kolbe, Laura & Kervanto Nevanlinna, Anja 2003. Eurooppalainen Suomi. – Anja Kervanto Nevanlinna & Laura Kolbe (toim.), *Suomen kulttuurihistoria 3, Oma maa ja maailma*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Lappalainen, Mirikka 2014. *Pohjolan leijona. Kustaa II Aadolf ja Suomi 1611–1632*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Siltala.

Lauttamäki, Ville 2016. ACTVOD-futures workshop – a generic structure for a one-day futures workshop. – *Foresight* 18/2, 2016.

Lehtonen, Tuomas M. S. 2002. Reformaatio. – Tuomas M. S. Lehtonen & Timo Joutsivuo (toim.), *Suomen kulttuurihistoria 1, Taivas ja maa*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Main, George 2017. Food stories for the future. – Jennifer Newell & Libby Robin & Kirsten Wehner (eds.), *Curating the future. Museums, communities and climate change*, s. 171–180. London and New York: Routledge.

- Masonen, Jaakko & Hakkarainen, Mika & Lehtonen, Anitta & Salminen, Tapio 1990. *Suuri Postitie Varsinais-Suomessa. Tien linjaus, ajoitus ja nykyinen käyttö*. Turku: Varsinais-Suomen seutukaavaliitto.
- Newell, Jennifer 2017. Talking around objects. Stories for living with climate change. – Jennifer Newell & Libby Robin & Kirsten Wehner (eds.), *Curating the future. Museums, communities and climate change*, s. 34–49. London and New York: Routledge.
- Newell, Jennifer & Robin, Libby & Wehner, Kirsten 2017. Introduction. Curating connections in a climate-changed world. – Jennifer Newell & Libby Robin & Kirsten Wehner (eds.), *Curating the future. Museums, communities and climate change*, s. 1–16. London and New York: Routledge.
- Ridge, Mia 2016. Reaching out: museums, crowdsourcing and participatory heritage. – *Museoalan teemapäivät 2016*. <https://www.slideshare.net/miaridge/reaching-out-museums-crowdsourcing-and-participatory-heritage>, katsottu 1.3.2017.
- Rubin, Anita 2002. Pehmeä systeemimetodologia tulevaisuudentutkimuksessa. – Matti Kamppinen & Osmo Kuusi & Sari Söderlund (toim.), *Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellukset*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Rubin, Anita 2000. *Growing up in social transition: in search of a late-modern identity*. Turun yliopiston julkaisuja, sarja B, osa 234, Humaniora. Turku: Turun yliopisto.
- Shore, Chris 2000. *Building Europe. The Cultural Politics of European Integration*. London & New York: Routledge.
- Siivonen, Katriina 2017. Kulttuurinen kestävyys. – Kari Enqvist & Ilari Hetemäki & Teija Tiilikainen (toim.), *Kaikki vapaudesta*. Helsinki: Gaudeamus.
- Siivonen, Katriina 2006. Tulevaisuusajattelusta ja tulevaisuusverstaista. – Katriina Siivonen (toim.), *Kulttuurista kestävyyttä*. Ethnos-toimite 12, s. 90–93. Helsinki: Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry 2006.
- Talve, Ilmar 1979. *Suomen kansankulttuuri. Historiallisia päälinjoja*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Vilkuna, Janne 2009. Yhteinen kulttuuriperintömme. – Pauliina Kinanen (toim.), *Museologia tänään*. Suomen museoliiton julkaisuja 57. Helsinki: Suomen museoliitto.
- Wilenius, Markku 1997. *Faust on Wheels. Conceptualizing Modernization and Global Climate Change*. Commentationes Scientiarum Socialium 52. Helsinki: Finnish Society of Sciences and Letters.
- Öhman, Martin 1994. *Utö, elämää meren ehdoilla*. Helsinki: Metsähallitus, Saaristomeren puistoryhmä.

LIITE 1. OSALLISTUJAT

Heidi Aalto - Museokeskuksen foorumi
Niko Aaltonen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Topias Ahola - Foorumi I
Anne Aholainen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Tuula Ahtiainen - Museokeskuksen foorumi
Milla Airosalmi - Foorumi I
Robert Alajärvi - Nuorisovaltuuston foorumi
Tatu Alari - Nuorisovaltuuston foorumi
Katja Alho - Foorumi I
Alas Ali - Kaupunginvaltuuston foorumi
Janina Andersson - Kaupunginvaltuuston foorumi
Elina Anttila - Foorumi III
Minna Arve - Foorumi III
Ville Auvinen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Muhis Azizi - Kaupunginvaltuuston foorumi
Mia Battilana - Foorumi I
Riitta Birkstedt - Foorumti I, II
Anita Birstolin - Kaupunginvaltuuston foorumi
Riikka Campomanes - Foorumi I
Julius Chavez - Foorumi I
Toni Eklund - Kaupunginvaltuuston foorumi
Artturi Elovirta - Foorumi I
Malin Eriksson - Nuorisovaltuuston foorumi
Alvar Euro - Nuorisovaltuuston foorumi
Tryggve Forssell - Foorumit I, II
Aila Harjanne - Kaupunginvaltuuston foorumi
Roda Hassan - Kaupunginvaltuuston foorumi
Uvanna Hautala - Nuorisovaltuuston foorumi
Matti Heikkilä - Nuorisovaltuuston foorumi
Pasi Heikkilä - Kaupunginvaltuuston foorumi
Jorma Hellsten - Kaupunginvaltuuston foorumi
Jenni Henttula - Museokeskuksen foorumi
Olena Herasyenko - Foorumi I
Sanna Hernelahti - Foorumi I
Alina Heywood - Nuorisovaltuuston foorumi
Sakari Hihnala - Kaupunginvaltuuston foorumi

Nora Hilden - Foorumi III
Kari Hintsala - Foorumi I, museokeskuksen foorumi
Timo Hintsanen - Foorumi III
Maarit Hirvilampi - Museokeskuksen foorumi
Pia Hovi-Assad - Museokeskuksen foorumi
Tanja Huikuri - Museokeskuksen foorumi
Maria Huokkola - Museokeskuksen foorumi
Teppo Hurme - Foorumi I
Heikki Hölttä - Kaupunginvaltuuston foorumi
Minna Ijäs - Museokeskuksen foorumi
Kari Immonen - Foorumi III
Olli Immonen - Museokeskuksen foorumi
Timo J. Laihininen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Ilona Joensuu - Foorumi I
Tapio Jokinen - Foorumi I
Tiia Jokinen - Nuorisovaltuuston foorumi
Heikki Jokioinen - Museokeskuksen foorumi
Petteri Järvi - Museokeskuksen foorumi
Milla Järvipetäjä - Foorumi I
Marjo Kaartinen - Foorumi III
Ilkka Kantola - Kaupunginvaltuuston foorumi
Päivi Katajamäki - Foorumi I
Lauri Kattelus - Kaupunginvaltuuston foorumi
Hilkka Kauppinen - Museokeskuksen foorumi
Milla-Lotta Kemiläinen - Foorumi I
Simo Kempainen - Museokeskuksen foorumi
Linda Kokkonen - Foorumi I
Riitta Kormano - Museokeskuksen foorumi
Tuomas Koskiniemi - Foorumi III
Riina Kotilainen - Foorumit I, II
Pauliina Kujala - Foorumi III
Sirpa Kumlander - Foorumit I, II
Kaarin Kurri - Museokeskuksen foorumi
Joanna Kurth - Museokeskuksen foorumi
Kaisa Kutilainen - Museokeskuksen foorumi
Pekka Käär - Museokeskuksen foorumi

Jouko Laakso - Kaupunginvaltuuston foorumi
Rauno Lahtinen - Foorumit I, II
Jari Laine - Kaupunginvaltuuston foorumi
Jarmo Laivoranta - Kaupunginvaltuuston foorumi
Pirjo Lampi - Kaupunginvaltuuston foorumi
Jenna Lehtinen - Nuorisovaltuuston foorumi
Kirsi Lehto - Foorumi I
Teijo Lehtonen - Foorumi II
Marika Leinonen-Vainio - Foorumi I
Anu Leppänen - Museokeskuksen foorumi
Elena Levantovskaja - Foorumi I
Kimmo Levä - Foorumi III
Julia Liusvaara - Foorumi II, nuorisovaltuuston foorumi
Mika Luimula - Foorumi I
Kjell Lundahn - Kaupunginvaltuuston foorumi
Hanna-Sanni Lähdeniemi - Museokeskuksen foorumi
Alpo Lähtenmäki - Kaupunginvaltuuston foorumi
Päivi Lönnberg - Museokeskuksen foorumi
Mika Maaskola - Kaupunginvaltuuston foorumi
Olli A. Manni - Foorumit I, III
Aimo Massinen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Maija Maunu - Nuorisovaltuuston foorumi
Mikael Miikkola - Kaupunginvaltuuston foorumi
Satu Musakka - Museokeskuksen foorumi
Olavi Mäenpää - Kaupunginvaltuuston foorumi
Maija Mäki - Foorumi I
Tuomas Mäkilä - Foorumi I
Elsa Mäkinen - Nuorisovaltuuston foorumi
Johanna Mäntynen - Museokeskuksen foorumi
Selinä Nera - Nuorisovaltuuston foorumi
Irina Niemimäki - Foorumi I
Pirjo Niinivirta - Kaupunginvaltuuston foorumi
Anri Niskala - Foorumi II
Riitta Nissilä - Foorumi I
Olli Nordberg - Foorumi II
Jaakko Nuotio - Foorumi I
Timo Nurmio - Kaupunginvaltuuston foorumi
Riikka Oksanen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Tuija Ollikkala - Kaupunginvaltuuston foorumi
Satu Pajarre - Museokeskuksen foorumi
Eetu Pellonperä - Nuorisovaltuuston foorumi
Tapio Peltomaa - Foorumi I
Saara Penttinen - Foorumi II
Maija Perho - Kaupunginvaltuuston foorumi
Päivi Pietari - Kaupunginvaltuuston foorumi
Sari Pihajoki - Museokeskuksen foorumi
Silja Pilto - Nuorisovaltuuston foorumi
Anni Pitkänen - Foorumi I
Päivi Pohjolainen - Foorumit I, II, III
Ninna Pulli - Museokeskuksen foorumi
Pekka Puranen - Foorumi I
Teija Raninen - Foorumi I
Elina Rantanen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Satu Rasila - Foorumi I
Tanja Ratilainen - Museokeskuksen foorumi
Niina Ratilainen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Pirjo Rinne - Kaupunginvaltuuston foorumi
Anna-Mari Rosenlöf - Foorumi II
Jarmo Rosenlöf - Kaupunginvaltuuston foorumi
Päivi Rytsä - Foorumit I, II, III
Marika Rätty - Foorumi I
Heikki Saarento - Foorumi I
Sassu Saarinen - Foorumit I, II
Sauli Saarinen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Annaliisa Salmelin - Foorumit I, II
Anu Salminen - Foorumi I, II
Ari Salonen - Foorumi II
Elina Sandelin - Kaupunginvaltuuston foorumi
Lena Sarlin - Foorumi I
Katri Sarlund - Kaupunginvaltuuston foorumi
Minna Sartes - Foorumi III
Viivu Seila - Nuorisovaltuuston foorumi
Bengt Selin - Museokeskuksen foorumi
Pietu Sepponen - Foorumi I
Liisa Seppänen - Foorumit I, II
Hämid Shajarian - Foorumit I, II
Pekka Siivonen-Uotila - Foorumi I
Mats Sjöström - Museokeskuksen foorumi
Jouni Smed - Foorumi I
Larisa Soderström - Foorumi I

Sunniva Solstrand - Museokeskuksen foorumi
Eija Suna - Museokeskuksen foorumi
Mikaela Sundqvist - Kaupunginvaltuuston foorumi
Joonas Suominen - Kaupunginvaltuuston foorumi
Taina Syrjämaa - Foorumi III
Maarit Talamo-Kemiläinen - Foorumi I
Timo Tanskanen - Foorumi III
Henri Terho - Foorumi III
Leena Tiilikainen - Museokeskuksen foorumi
Maaria Tirri - Foorumi I
Henry Toivari - Kaupunginvaltuuston foorumi
Maiju Tuisku - Museokeskuksen foorumi
Janne Tunturi - Foorumi II
Ville Tuomi - Foorumit II, III
Telle Tuominen - Foorumi II
Eeva Turpeinen - Foorumi I, II
Ossi Tuusvuori - Foorumi I, II

Kirsi Vainio-Korhonen - Foorumi II, III
Toni Vanhatalo - Nuorisovaltuuston foorumi
Eric Vara - Nuorisovaltuuston foorumi
Alexis Vartiainen - Nuorisovaltuuston foorumi
Niklas Vaulanen - Nuorisovaltuuston foorumi
Ulla-Maija Vierimaa - Kaupunginvaltuuston foorumi
Lauri Viinikkala - Museokeskuksen foorumi
Jarmo Virmavirta - Foorumi III
Kirsi Virta - Foorumi I
Timo J. Virtanen - Foorumi I
Tomi Virtanen - Foorumi I
Tarja Vuorinen - Foorumi II
Reima Välimäki - Foorumi II
Terhi Vörlund-Wallenius - Foorumi I, kaupunginvaltuuston foorumi
Henna Ylänen - Museokeskuksen foorumi
Johannes Yrttiaho - Kaupunginvaltuuston foorumi

Kuuteen osallisuusverstaaseen osallistui yhteensä 185 henkilöä. Heistä osa on ollut läsnä useammassa tilaisuudessa.

LIITE 2. OSALLISUUSVERSTAI DEN OHJELMAT

Uusi Historian museo - Osallisuusversta s I

Radisson Blu Marina Palacessa 10.11.2016

12.30	Ilmoittautuminen ja kahvitori
13.00	Tervetulosanat, yhteysjohtaja Antti Kirkkola, Turun kaupunki
13.05	Alustus Historian museosta, museopalvelujohtaja Olli Immonen, Turun kaupunki
13.15	Johdatus tulevaisuusajatteluun, varajohtaja Katriina Siivonen & tutkimusryhmä Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
13.35	Osallisuusversta s
15.30	Tulosten jakaminen
15.50	Loppupuheenvuorot
16.00	Tilaisuus päättyy

Uusi Historian museo - Turun nuorisovaltuuston osallisuusfoorumi

Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa 16.11.2016

17.05	Avaus, projektitutkija Marjukka Parkkinen
17.10	Alustus Historian museosta, intendentti Joanna Kurth, Turun kaupunki
17.15	Johdatus tulevaisuusajatteluun, varajohtaja Katriina Siivonen & tutkimusryhmä Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
17.20	Osallisuusversta s
18.10	Tulosten jakaminen ja loppupuheenvuoro

Uusi Historian museo - Osallisuusverstaas II

Radisson Blu Marina Palacessa 24.11.2016

- 12.30 Ilmoittautuminen ja kahvitori
- 13.00 Tervetulosanat, projektitutkija Marjukka Parkkinen
- 13.05 Alustus Historian museosta, museojohtaja Olli Immonen
- 13.15 Johdatus tulevaisuusajatteluun, varajohtaja Katriina Siivonen ja tutkimusryhmä
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto.
- 13.35 Osallisuusverstaas
- 15.30 Tulosten jakaminen
- 15.50 Loppupuheenvuorot
- 16.00 Tilaisuus päättyy

Uusi Historian museo - Osallisuusverstaas III

Radisson Blu Marina Palacessa 12.1.2017

- 12.30 Ilmoittautuminen ja kahvitori
- 13.00 Tervetuloa
- 13.05 Näkymiä uuteen Historian museoon
Museopalvelujohtaja Olli Immonen, Turun museokeskus
- 13.10 Johdatus tulevaisuusajatteluun, varajohtaja Katriina Siivonen & tutkimusryhmä
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
- 13.25 Osallisuusverstaas, työn lomassa kahvi
- 15.30 Tulosten jakaminen
- 15.55 Loppupuheenvuoro, Katriina Siivonen
- 16.00 Tilaisuus päättyy

Uusi Historian museo -

Osallisuusverstas Turun museokeskuksen henkilökunnalle

Turun linnan Bryggman-salissa 17.1.2017

- 9.00 Museokeskuksen alkusanat, Olli Immonen
- 9.10 Johdatus tulevaisuusajatteluun, Katriina Siivonen & tutkimusryhmä
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
- 9.40 Verstastyöskentely
- 11.30 Tulosten jakaminen
- 11.55 Loppupuheenvuorot
- 12.00 Tilaisuus päättyy

Turun kaupunginvaltuuston Historian museon osallisuusverstas

Kaupungintalon valtuustosalissa 27.2.2017

- 12.00 Seminaarin avaus: kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Seppo Lehtinen
- 12.05 Toimialajohtaja Minna Sartes ja museopalvelujohtaja Olli Immonen
- 12.12 Tulevaisuuden kaupungin vetovoimatekijöitä 2020-luvulla
Johtaja Juha Kaskinen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
- 12.20 Osallisuusverstas: työskentelyä pienryhmissä moderaattoreiden johdolla
- 12.35 Tulevaisuuspyörä
- 13.20 Vetovoimavisio Historian museosta
- 13.33 Loppusanat pienryhmille, moderaattorit
- 13.35 Kahvitauko

AIKAISEMPIA TUTU eJULKAISUJA

- 11/2016 Ruotsalainen, Juho – Heinonen, Sirkka – Karjalainen, Joni – Parkkinen, Marjukka – Laurén Leena-Maija & Salminen Hazel: The Fuzzy Futures of Neo-Carbon Work. Neo-Carbon Futures Clinique II.
- 10/2016 Apostol, Oana: Sustainability Best Practices. Benchmarking Results of the SUSTIS Project.
- 9/2016 Heikkilä, Katariina: Perspectives to Sustainability In The Shipbuilding Network. Interview Results of the SUSTIS Project.
- 8/2016 Kurki, Sofi – Pura, Minna & Wilenius, Markku: RE-acting the Future. New Ways to Work: The Case of Reaktor.
- 7/2016 Ruotsalainen, Juho & Heinonen, Sirkka: Intiimi journalismi. Diginatiivit mediat tulevaisuuden journalismin edelläkävijöinä.
- 6/2016 Höyssä, Maria – Aalto, Hanna-Kaisa – Kurki, Sofi – Minkkinen, Matti – Siivonen, Katriina – Tapio, Petri – Wilenius, Markku & Arvonen, Anne (eds.) Coolest Student Papers at Finland Futures Research Centre 2015–2016. Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen valittuja opiskelijatöitä 2015–2016.
- 5/2016 Hietanen, Olli & Saarimaa, Riikka: VOIMAKAS – elinvoimaa puutarhasektorin uudistumiseen ja kasvuun -tulevaisuusverstaiden tulokset.
- 4/2016 Ahokas, Ira – Ahvenainen, Marko – Pohjolainen, Pasi & Kuhmonen, Tuomas: Proteiini-kysymys ja sen ratkaisumahdollisuudet Suomessa. Systeminen tarkastelu sekä kirjallisuuskatsaus järjestelmän nykytilasta ja muutospoluista.
- 3/2016 Heinonen, Sirkka – Leponiemi Lauri & Parkkinen Marjukka: Futuristiset rakennukset metaforisina viesteinä. Rakennetun kaupunkikuvan tulkintaa tulevaisuusperspektiivistä.
- 2/2016 Nygrén, Nina A.: Järvien hoito ja kunnostus 2030. Tulevaisuusverstaiden tulokset.
- 1/2016 Kuhmonen, Tuomas – Saarimaa, Riikka – Nurmi, Timo – Ahokas, Ira – Hyvönen, Katja & Kaskinen, Juha: Paikallisen ruuan tulevaisuuskuvat.
- 13/2015 Heikkilä, Katariina: Sustainability Studies in Universities – Review on Study Modules of Sustainable Development and Responsible Business in Finnish and some European Universities.

Tutu eJulkaisu 1/2017

Pasi Hario, Marjukka Parkkinen, Katriina Siivonen ja Satu Tuittila

HISTORIAN MUSEO TURKUUN Osallisuusverstaasprosessin tulokset

ISBN 978-952-249-471-9
ISSN 1797-1322

Turun yliopisto
University of Turku